VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 69

THỨ TƯ

10.6.2026 (25.4 Bính Ngọ)

Số 69 (4360)

www.baovanhoa.vn

Email: baovanhoa@fpt.vn

DIỄN ĐÀN TƯƠNG LAI ASEAN 2026:
Hướng tới một cộng đồng hài hòa, bao trùm và phát triển bền vững [3]

VIỆT NAM - CAMPUCHIA:
Thúc đẩy hợp tác phát triển các tuyến du lịch liên quốc gia [6]

Xây dựng văn hóa quản trị biển cho một quốc gia biển mạnh [7]

Dành nửa thế kỷ viết lời tri ân Bác Hồ [11]

Kể với thế giới về quê hương mình [13]

TỔNG BÍ THƯ, CHỦ TỊCH NƯỚC TÔ LÂM:
Nếu lý luận không đủ sức soi đường sẽ bị động trước những biến đổi lớn [2]

KHI DANH THẮNG QUỐC GIA THÁC GOUGAH BỊ ĐỀ NGHỊ "KHAI TỬ":

Do con người hay tác động từ thiên nhiên?

(VH). Từng được mệnh danh là một trong những thác nước đẹp và hùng vĩ bậc nhất cửa ngõ phía Nam Đà Lạt (Lâm Đồng), cuốn hút số lượng lớn du khách trong, ngoài nước đến tham quan mỗi năm, tuy nhiên hiện nay, danh thắng quốc gia thác Gougah gần như không còn hiện hữu... [8]

Di tích, danh thắng cấp quốc gia thác Gougah (Lâm Đồng) đã biến dạng nghiêm trọng do nhiều nguyên nhân, dẫn đến bị chính quyền địa phương sở tại đề nghị "khai tử" danh hiệu
Ảnh: THÀNH KHIÊM

Hành trình hồi sinh những vùng "đất chết" [9]

Từ "nuôi nghề" đến sống được với nghề [10]

Hàng nghìn hộ dân Bình Sơn trắng đêm chờ giọt nước [5]

TỔNG BÍ THƯ, CHỦ TỊCH NƯỚC TÔ LÂM:

Nếu lý luận không đủ sức soi đường sẽ bị động trước những biến đổi lớn

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm nhấn mạnh, muốn đi xa phải có tầm nhìn xa; muốn xử lý vấn đề mới phải có tư duy mới; muốn giữ vững mục tiêu chiến lược phải không ngừng phát triển sáng tạo nền tảng tư tưởng của Đảng trên cơ sở tổng kết thực tiễn Việt Nam và tiếp thu có chọn lọc tinh hoa trí tuệ nhân loại.

Sáng qua 9.6, tại trụ sở Trung ương Đảng, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm chủ trì buổi làm việc với Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2026-2031 về triển khai nhiệm vụ trong thời gian tới.

Phát biểu kết luận buổi làm việc, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm nhấn mạnh, công tác lý luận có vị trí đặc biệt quan trọng trong sự nghiệp cách mạng. Muốn lãnh đạo, cầm quyền đúng, ngang tầm sứ mệnh, Đảng phải có lý luận đúng; muốn đi xa phải có tầm nhìn xa; muốn xử lý vấn đề mới phải có tư duy mới; muốn giữ vững mục tiêu chiến lược phải không ngừng phát triển sáng tạo nền tảng tư tưởng của Đảng trên cơ sở tổng kết thực tiễn Việt Nam và tiếp thu có chọn lọc tinh hoa trí tuệ nhân loại.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm phát biểu chỉ đạo Ảnh: TTXVN

Trong những thời khắc chuyển đổi có tính bước ngoặt, lý luận càng phải đi trước một bước. Nếu tư duy lý luận không bắt kịp thực tiễn, chúng ta sẽ lúng túng trong xác định tầm nhìn, lựa chọn mô hình, tháo gỡ điểm nghẽn và nắm bắt thời cơ. Nếu lý luận không đủ sức soi đường, không có năng lực dự báo chiến lược, chúng ta sẽ bị động trước những biến đổi lớn của thời đại. Do đó, công tác lý luận giai đoạn 2026-2031 phải chủ động hơn, sắc bén hơn, không thể chỉ đi sau để giải thích thực tiễn, mà phải đi cùng, đi trước ở những vấn đề cần dự báo, đi sâu vào các vấn đề cốt lõi, đi thẳng vào các điểm nghẽn, nút thắt, mâu thuẫn mới của phát triển, qua đó tư vấn kịp thời, hiệu quả cho các quyết sách của Đảng...

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước gợi mở, làm thế nào để sử dụng tối đa sức mạnh của kinh tế thị trường, cởi trói mọi nguồn lực tư nhân, mà vẫn giữ vững định hướng xã hội chủ nghĩa, không để xảy ra phân hóa giàu nghèo cùng cực? Làm thế nào để xây dựng một thể chế "kiến tạo phát triển" trên không gian số, bảo vệ "chủ quyền dữ liệu", đồng thời biến dân tộc ta thành một quốc gia thạo công nghệ, giàu có và công bằng? Nghiên cứu sâu hơn về nội dung mới của Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, nền dân chủ xã hội chủ nghĩa và xây dựng con người mới Việt Nam xã hội chủ nghĩa...

Hội đồng Lý luận Trung ương cần tập trung nghiên cứu những vấn đề lý luận mới của thời đại và cấp bách của đất nước, nhất là mô hình phát triển Việt Nam trong kỷ nguyên mới; thể chế phát triển nhanh, bền vững; quản trị quốc gia hiện đại, kiến tạo; tự chủ chiến lược gắn với hội nhập quốc tế; tác động tổng hợp của chuyển đổi số, chuyển đổi xanh, chuyển đổi năng lượng, chuyển đổi cơ cấu, nguồn nhân lực và quản trị; sức mạnh tổng hợp quốc gia, sức mạnh mềm Việt Nam; hình thái cạnh tranh, xung đột mới và kinh nghiệm phát triển quốc tế...

Hội đồng Lý luận Trung ương cần chủ động rà soát và tham gia chuẩn hóa, làm sáng rõ và phát triển hệ khái niệm, phạm trù, ngôn ngữ lý luận của Đảng trong giai đoạn mới. "Thực tiễn phát triển đang xuất hiện nhiều khái niệm mới, mô hình mới, cách tiếp cận mới; nếu không được luận giải chặt chẽ, thống nhất, sẽ dễ dẫn đến cách hiểu khác nhau, vận dụng khác nhau, thậm chí làm giảm sức thuyết phục của đường lối, chủ trương; nhiệm vụ này góp phần xây dựng một hệ ngôn ngữ lý luận chuẩn xác, hiện đại, dễ hiểu, dễ vận dụng, giữ được bản sắc tư tưởng của Đảng, cũng như mục tiêu của Đảng", Tổng Bí thư, Chủ tịch nước chỉ rõ.

Hội đồng Lý luận Trung ương cần quan tâm nghiên cứu sâu hơn về đạo đức cầm quyền, văn hóa cầm quyền và kiểm soát quyền lực trong điều kiện Đảng ta là đảng lãnh đạo, cầm quyền; cần làm rõ những chuẩn mực mới về trách nhiệm nêu gương, liêm chính, phụng sự, kỷ luật, kỷ cương, trách nhiệm giải trình, quan hệ giữa quyền lực và trách nhiệm, giữa lãnh đạo và phục vụ nhân dân; qua đó góp phần xây dựng Đảng thật sự trong sạch, vững mạnh, ngang tầm yêu cầu lãnh đạo đất nước trong kỷ nguyên mới. "Để đáp ứng yêu cầu đó, phải đổi mới mạnh mẽ phương thức tổ chức, phương pháp nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn; đầu tư tương xứng cho công tác lý luận của Đảng; đẩy mạnh ứng dụng công nghệ số, trí tuệ nhân tạo, dữ liệu lớn, nhằm nâng cao năng lực phân tích, dự báo và tư vấn", Tổng Bí thư, Chủ tịch nước nhấn mạnh...

P.V (tổng hợp)

Triển khai Tháng hành động phòng, chống ma túy năm 2026

Ban Chỉ đạo Dân số, AIDS và các vấn đề xã hội Bộ VHTTDL vừa ban hành văn bản số 3109/BVHTTDL-BCĐDS về việc triển khai Tháng hành động phòng, chống ma túy năm 2026. Theo đó, Ban Chỉ đạo Dân số, AIDS và các vấn đề xã hội Bộ VHTTDL yêu cầu các cơ quan, đơn vị thuộc Bộ thực hiện lồng ghép các nội dung tuyên truyền về phòng, chống ma túy trong các hoạt động văn hóa; gia đình; thể dục, thể thao; du lịch; báo chí; phát thanh và truyền hình; thông tấn; xuất bản, in, phát hành; thông tin điện tử; thông tin cơ sở và thông tin đối ngoại phù hợp với chức năng, nhiệm vụ được giao và kế hoạch công tác năm 2026.

Thông qua các chương trình, sự kiện văn hóa, nghệ thuật, thể dục, thể thao, trưng bày, triển lãm, các cuộc thi sáng tác tranh, tiểu phẩm, quảng bá du lịch… để lồng ghép tuyên truyền nâng cao ý thức chấp hành pháp luật, đồng thời phòng, chống ma túy đến từng cá nhân, gia đình và xã hội. Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục phòng, chống ma túy trong trường học; kết hợp giữa nhà trường và chính quyền địa phương về phòng, chống ma túy; tăng cường mối liên kết giữa Gia đình - Nhà trường - Xã hội và các tổ chức đoàn thể trong công tác phòng, chống ma túy...

Bên cạnh đó, Báo Văn Hóa, Tạp chí Văn hóa nghệ thuật và các cơ quan báo chí trực thuộc Bộ tăng thời lượng, tần suất thông tin, có bài viết tuyên truyền về công tác phòng, chống ma túy và nâng cao hiệu quả công tác phòng, chống ma túy.

L.SƠN

Hạn chế tối đa ảnh hưởng đến đời sống nhân dân và tháp Hòa Lai

Bộ Xây dựng vừa có văn bản trả lời UBND tỉnh Khánh Hòa liên quan đến kiến nghị điều chỉnh hướng tuyến dự án đường sắt tốc độ cao trên trục Bắc - Nam nhằm bảo vệ nguyên vẹn không gian di tích quốc gia đặc biệt tháp Hòa Lai.

Theo đó, Bộ Xây dựng cho biết đang quyết liệt chỉ đạo Ban QLDA Thăng Long (Chủ đầu tư) khẩn trương thực hiện các thủ tục lựa chọn tư vấn lập Báo cáo nghiên cứu khả thi dự án. Tiếp thu ý kiến kiến nghị của UBND tỉnh Khánh Hòa, Bộ Xây dựng sẽ yêu cầu Chủ đầu tư chỉ đạo tư vấn trong quá trình khảo sát, lập báo cáo nghiên cứu khả thi nghiên cứu kỹ lưỡng điều kiện địa hình, địa chất cũng như điều kiện GPMB khu vực dự án đi qua để lựa chọn phương án tuyến tối ưu nhất, hạn chế tối đa ảnh hưởng đến đời sống người dân, khu di tích lịch sử, tâm linh... cũng như đáp ứng kết nối giao thông khu vực với tuyến đường sắt để khai thác đồng bộ, phát huy tối đa hiệu quả đầu tư dự án và góp phần phát triển kinh tế - xã hội địa phương.

Trước đó, UBND tỉnh Khánh Hòa đã có văn bản số 7070/UBND-XDNĐ gửi Bộ Xây dựng và báo cáo Bộ VHTTDL kiến nghị rà soát, điều chỉnh hướng tuyến dự án, đoạn đi qua xã Thuận Bắc. Theo hồ sơ Báo cáo nghiên cứu tiền khả thi, đoạn tuyến từ Km1246 đến Km1247 dự kiến sẽ áp dụng giải pháp xây dựng cầu cạn. Tuy nhiên, qua đối chiếu với hồ sơ khoanh vùng bảo vệ di tích, UBND tỉnh Khánh Hòa phát hiện đoạn tuyến này đi qua và ảnh hưởng trực tiếp đến khu vực bảo vệ II của Di tích quốc gia đặc biệt tháp Hòa Lai.

Chính quyền địa phương lo ngại việc xây dựng một công trình cầu cạn quy mô lớn tại đây sẽ làm thay đổi hoàn toàn không gian cảnh quan văn hóa, lịch sử, đồng thời chia cắt trục kiến trúc và khả năng cảm nhận giá trị của quần thể tháp Chăm cổ.

XUÂN HƯỚNG

DIỄN ĐÀN TƯƠNG LAI ASEAN 2026:

Hướng tới một cộng đồng hài hòa, bao trùm và phát triển bền vững

● HỒNG NHUNG; ảnh: TRẦN HUẤN

Trong hai ngày 9-10.6, Diễn đàn Tương lai ASEAN lần thứ ba với chủ đề "Cùng định hình tương lai chung: Hòa bình, thịnh vượng, lấy người dân làm trung tâm" đã diễn ra tại Hà Nội. Diễn đàn mở ra không gian đối thoại để các quốc gia trong khu vực cùng chia sẻ tầm nhìn, thúc đẩy hợp tác và hướng tới một cộng đồng ASEAN gắn kết, bao trùm và phát triển bền vững.

Thủ tướng Lê Minh Hưng cùng các Thủ tướng Thái Lan, Lào, Campuchia, Timor - Leste và các đại biểu chụp ảnh chung

"Trên hành trình đó, Việt Nam cam kết mạnh mẽ tiếp tục đồng hành cùng ASEAN bằng khát vọng kiến tạo tương lai, với tất cả con tim và khối óc, bởi tương lai của Việt Nam gắn liền với tương lai của ASEAN cũng như gắn liền với hòa bình, ổn định và thịnh vượng chung của cả khu vực."

(Thủ tướng LÊ MINH HƯNG)

Diễn đàn có sự tham dự Thủ tướng Lê Minh Hưng; Thủ tướng Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào Sonexay Siphandone; Thủ tướng Vương quốc Campuchia Hun Manet; Thủ tướng Vương quốc Thái Lan Anutin Charnvirakul; Thủ tướng Cộng hòa Dân chủ Timor - Leste Kay Rala Xanana Gusmão. Tham dự Diễn đàn còn có lãnh đạo các tổ chức quốc tế, các Bộ trưởng, Thứ trưởng từ nhiều nước đối tác cùng đông đảo học giả, doanh nghiệp và đại diện thanh niên trong khu vực.

Ủy viên BCH Trung ương Đảng, Bộ trưởng Bộ VHTTDL Lâm Thị Phương Thanh và các đại biểu dự phiên khai mạc Diễn đàn Tương lai ASEAN 2026

Việt Nam cam kết mạnh mẽ tiếp tục đồng hành cùng ASEAN

Phát biểu tại Hội nghị, Thủ tướng Lê Minh Hưng nhấn mạnh, Diễn đàn Tương lai ASEAN 2026 (AFF 2026) mang ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Chủ đề của Diễn đàn phản ánh những giá trị cốt lõi mà ASEAN đang theo đuổi và định hướng cho tương lai của Hiệp hội trong giai đoạn tới.

Theo Thủ tướng, trong một thế giới đang thay đổi sâu sắc, vấn đề đặt ra cho chúng ta ngày hôm nay không chỉ là ASEAN sẽ thích ứng ra sao, mà là ASEAN sẽ định hình như thế nào cho tương lai của chính mình trong thế kỉ 21. Thủ tướng nhấn mạnh, nếu gần sáu thập kỷ đã qua là hành trình xây dựng bản sắc của ASEAN thì những thập kỷ tới đây sẽ là hành trình định hình tương lai của ASEAN trong một thế giới mà những quy tắc nền tảng của kinh tế, công nghệ và quyền lực toàn cầu đang được viết lại.

Trên hành trình thực hiện Tầm nhìn Cộng đồng ASEAN 2045, Thủ tướng Lê Minh Hưng cho rằng, ASEAN cần hướng tới ba tầm vóc chiến lược: Không chỉ tham gia các xu thế toàn cầu mà còn góp phần định hình các xu thế đó; không chỉ là một trung tâm sản xuất mà còn là một trung tâm đổi mới sáng tạo; không chỉ là một cộng đồng các quốc gia mà còn là một cộng đồng thực sự của người dân. Thủ tướng khẳng định giá trị lớn nhất của ASEAN trong gần 60 năm qua là đã chứng minh cho thế giới rằng, khác biệt không dẫn đến chia rẽ, thống nhất không triệt tiêu đa dạng, hội nhập không mất đi bản sắc. Giá trị lớn nhất của ASEAN trong những thập niên tới sẽ chứng minh rằng một cộng đồng đoàn kết và tự cường hoàn toàn có thể tham gia định hình tích cực cho hòa bình, hợp tác và phát triển của khu vực và thế giới.

"Trên hành trình đó, Việt Nam cam kết mạnh mẽ tiếp tục đồng hành cùng ASEAN bằng khát vọng kiến tạo tương lai, với tất cả con tim và khối óc, bởi tương lai của Việt Nam gắn liền với tương lai của ASEAN cũng như gắn liền với hòa bình, ổn định và thịnh vượng chung của cả khu vực", Thủ tướng Lê Minh Hưng nhấn mạnh.

AFF trở thành diễn đàn quan trọng cho các nước ASEAN

Phát biểu tại Diễn đàn, Thủ tướng Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào Sonexay Siphandone nhấn mạnh, thế giới đang đối mặt những hiện thực vô cùng khắc nghiệt. AFF trở thành nền tảng vô cùng quan trọng để các nước ASEAN cùng trao đổi quan điểm và tìm ra cách thức ứng phó trước những thách thức mới nổi trong khu vực và trên thế giới.

Hướng tới tương lai của ASEAN, Thủ tướng Lào Sonexay Siphandone cho rằng, chúng ta cần phải tiếp tục thúc đẩy các nguyên tắc chung và phương cách ASEAN, giữ vững vai trò tiên phong và vai trò trung tâm của ASEAN, đồng thời đề cao hợp tác đa phương và duy trì hòa bình, an ninh và ổn định trong khu vực. Bên cạnh đó, cần phải củng cố tự cường toàn diện của ASEAN để ứng phó tốt hơn với các thách thức và nắm bắt cơ hội từ các xu thế mới trên toàn cầu. Cũng tại Diễn đàn, Thủ tướng Vương quốc Campuchia Hun Manet cho biết chủ đề của Diễn đàn năm nay phản ánh kịp thời, đúng đắn và thực tiễn. Thủ tướng Vương quốc Campuchia Hun Manet nhấn mạnh ba vấn đề hết sức quan trọng liên quan đến hòa bình, kinh tế và người dân. Bên cạnh đó, theo Thủ tướng, ASEAN cần hướng tới cộng đồng hài hòa có sự thấu hiểu lẫn nhau giữa các quốc gia thành viên, cũng như là người dân các quốc gia nhằm vun đắp tình hữu nghị, hướng tới chung sống hòa bình và xây dựng quan hệ láng giềng tốt đẹp, đồng thời tạo nên những giá trị tinh thần mang tính bao trùm và phát triển bền vững.

Khẳng định là nền tảng quan trọng trao đổi quan điểm về tương lai ASEAN, Thủ tướng Vương quốc Thái Lan Anutin Charnvirakul nhấn mạnh Diễn đàn Tương lai ASEAN 2026 là cơ hội để chúng ta có thể trao đổi quan điểm về tương lai trong khu vực ngày nay. Trong một thế giới đa chiều, giá trị của ASEAN không chỉ nằm ở quy mô, mà còn nằm ở việc duy trì lòng tin, duy trì đối thoại, và tạo ra không gian hợp tác. Vai trò trung tâm của ASEAN luôn quan trọng bởi vì điều đó cho phép khu vực có thể tham gia một cách chủ động với các đối tác, đồng thời bảo vệ lợi ích của khu vực.

Trong bối cảnh đó, theo Thủ tướng, Thái Lan tiếp tục thúc đẩy ý tưởng xây dựng và củng cố cơ sở hạ tầng kết nối trong khu vực, bao gồm hợp tác với Việt Nam và các nước ASEAN, nhằm duy trì ổn định chuỗi cung ứng và giảm thiểu tác động từ các cú sốc bên ngoài.

Tại Diễn đàn, nhấn mạnh đến tăng cường hợp tác, cùng nhau hướng tới tương lai, Thủ tướng Cộng hòa Dân chủ Timor - Leste Kay Rala Xanana Gusmão cũng cho rằng Diễn đàn là cơ hội cho các nhà lãnh đạo, các nhà hoạch định chính sách, các học giả, người dân và đối tác trong khu vực cùng nhau chia sẻ quan điểm về tương lai của ASEAN. Thông qua đó, ASEAN có thể cùng trao đổi quan điểm, định hình các nỗ lực chung vì hòa bình, ổn định, hợp tác và phát triển bền vững của khu vực, đồng thời tiếp tục tăng cường đoàn kết, hợp tác và cùng hướng tới tương lai. ■

Cảnh báo nguy cơ dịch sốt xuất huyết bùng phát trên diện rộng

Dù chưa bước vào cao điểm mùa dịch nhưng số ca bệnh sốt xuất huyết (SXH) tại TP.HCM đã tăng gần 65% so với cùng kỳ năm 2025. Trung tâm Kiểm soát bệnh tật TP.HCM (HCDC) cảnh báo năm 2026 có nguy cơ bùng phát SXH trên diện rộng nếu không có các biện pháp phòng bệnh quyết liệt ngay từ đầu mùa dịch.

Theo số liệu từ HCDC, tính đến ngày 31.5, thành phố ghi nhận 17.718 ca mắc SXH, tăng gần 65% so với cùng kỳ năm 2025. Số ca mắc tăng đều ở toàn bộ 168 phường, xã, đặc khu. Từ đầu năm đến nay, thành phố ghi nhận bốn trường hợp tử vong do SXH. Đáng chú ý, nếu như trước đây, chu kỳ của các đợt dịch SXH có quy mô lớn thường lặp lại khoảng 5 năm một lần thì những năm gần đây, quy luật này đã bắt đầu thay đổi, khoảng cách giữa các đợt bùng phát ngày càng ngắn hơn, rút xuống chỉ còn khoảng 3-4 năm.

ThS, BS Lê Hồng Nga, Phó giám đốc HCDC cho biết, năm nay, nhóm tuổi mắc bệnh từ 15 tuổi trở lên chiếm trên 50% tổng số ca bệnh SXH. Trong đó, tỷ lệ mắc bệnh cao tập trung ở nhóm thanh thiếu niên và người độ tuổi từ 16-30. Đây là nhóm thường xuyên học tập, làm việc và di chuyển tại các môi trường tập trung đông người nhưng lại có tâm lý chủ quan, ít áp dụng các biện pháp phòng chống muỗi đốt và hay nhầm lẫn sốt xuất huyết với sốt cảm cúm thông thường khiến dễ rơi vào tình trạng bệnh nặng.

Đã có nhiều trường hợp mắc SXH diễn tiến phức tạp, gây suy đa tạng do người dân chủ quan, tự ý điều trị hoặc nhập viện muộn. Bên cạnh gánh nặng về sức khỏe và các di chứng hậu SXH, chi phí điều trị cho một ca bệnh nguy kịch có thể dao động từ 120 triệu đồng đến 720 triệu đồng, ảnh hưởng lớn đến kinh tế của các gia đình. HCDC cảnh báo, bất kỳ ai cũng có nguy cơ mắc và tái mắc bệnh SXH vì virus Dengue gây bệnh SXH có bốn chủng, một người có thể mắc bệnh nhiều lần trong đời. Thậm chí, người tái mắc SXH lần sau có thể có nguy cơ diễn tiến nặng hơn so với lần mắc trước đó. Điều này đòi hỏi sự cẩn trọng và chủ động phòng ngừa ngay cả khi đã từng mắc bệnh.

Để phòng bệnh sốt xuất huyết, HCDC khuyến cáo người dân cần phòng, tránh muỗi đốt bằng cách ngủ màn (mùng) ngay cả ban ngày, mặc áo quần dài tay, sử dụng các sản phẩm chống muỗi đốt. Bên cạnh đó, người dân cần tích cực diệt muỗi và hạn chế muỗi sinh sôi bằng cách đậy kín các dụng cụ chứa nước, thay nước bình hoa hằng tuần, loại bỏ vật dụng phế thải có khả năng đọng nước…

B.N

Nâng cao năng lực của hệ thống y học cổ truyền

● **QUỲNH HOA**

Với sự quan tâm của Đảng, Nhà nước cùng những định hướng phát triển mạnh mẽ, hệ thống y, dược cổ truyền đang từng bước được củng cố, mở rộng và phát huy hiệu quả, đáp ứng tốt hơn nhu cầu khám chữa bệnh, đặc biệt sử dụng thẻ BHYT của người dân trong giai đoạn mới.

Y, dược cổ truyền là một bộ phận quan trọng của nền y học Việt Nam luôn được kế thừa, bảo tồn, phát triển và phát huy giá trị trong sự nghiệp chăm sóc, bảo vệ và nâng cao sức khỏe nhân dân. Với chủ trương xuyên suốt "Nam dược trị nam nhân", "Kết hợp đông y và tây y", Đảng và Nhà nước ta luôn đặc biệt quan tâm đến việc phát triển lĩnh vực này, ban hành nhiều Nghị quyết, Chỉ thị đề cập nhiều quan điểm, mục tiêu, giải pháp về phát triển y dược cổ truyền (YDCT).

Hàng triệu lượt khám, chữa bệnh

Đặc biệt, Nghị quyết số 72-NQ/TW về một số giải pháp đột phá trong công tác bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe nhân dân, trong nhiệm vụ và giải pháp đã nêu: "Phát huy tiềm năng và thế mạnh của y học cổ truyền (YHCT). Tăng cường quản lý nhà nước, nâng cao năng lực của hệ thống YHCT. Kết hợp YHCT và y học hiện đại trong đào tạo nhân lực, phòng bệnh và khám bệnh, chữa bệnh…".

Gần đây nhất, tại buổi làm việc với Đảng uỷ Bộ Y tế và các cơ quan về công tác phát triển y học cổ truyền Việt Nam (ngày 20.5), Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đã nhấn mạnh việc tiếp tục chuyển mạnh từ tư duy chữa bệnh sang tư duy chăm sóc sức khỏe toàn diện; phát huy mạnh mẽ vai trò của YHCT trong phòng bệnh, nâng cao thể trạng, phục hồi chức năng, chăm sóc người cao tuổi, điều trị bệnh mãn tính, chăm sóc sức khỏe tinh thần; đưa YHCT thực sự về với cộng đồng; chuẩn hóa các mô hình chăm sóc sức khỏe không dùng thuốc như châm cứu, xoa bóp, bấm huyệt ngay tại xã, phường; sớm xây dựng và trình ban hành Chiến lược phát triển YHCT Việt Nam đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045.

Với những yêu cầu, nhiệm vụ đặt ra, Thứ trưởng Thường trực Bộ Y tế Vũ Mạnh Hà cho biết, trong những năm qua, mạng lưới khám bệnh, chữa bệnh YHCT từng bước được củng cố; chất lượng chuyên môn, năng lực điều trị và khả năng kết hợp YHCT với y học hiện đại ngày càng được nâng cao. Tính đến nay mạng lưới bệnh viện YHCT trên toàn quốc gồm năm bệnh viện trực thuộc Bộ Y tế và các Bộ, ngành khác; có 61 bệnh viện YHCT thuộc tỉnh, thành phố và 10 bệnh viện YHCT tư nhân. Bên cạnh đó còn có các phòng chẩn trị YHCT, các hoạt động tại các khoa YHCT, trạm y tế xã. Năm 2025, tỷ lệ khám, chữa bệnh YHCT xấp xỉ 3,3% so với khám bệnh, chữa bệnh chung, tương đương bảy triệu lượt khám. Nhiều kỹ thuật chuyên sâu đã được triển khai hiệu quả, góp phần giảm tải cho tuyến trên, nâng cao hiệu quả điều trị và sự hài lòng của người bệnh.

Đặc biệt, chính sách BHYT đối với lĩnh vực YDCT đã ngày càng được hoàn thiện, tạo điều kiện để người dân tiếp cận dịch vụ khám bệnh, chữa bệnh thuận lợi, công bằng và hiệu quả hơn, bảo đảm nguồn tài chính bền vững cho chăm sóc sức khoẻ bằng YHCT. "Danh mục thuốc YHCT thuộc phạm vi chi trả của Quỹ BHYT với 229 thuốc đông y, thuốc từ dược liệu 349 vị thuốc cổ truyền đã góp phần đáp ứng yêu cầu khám, chữa bệnh bằng YHCT. Qua đó thúc đẩy thực hiện chính sách sử dụng thuốc hợp lý, an toàn, hiệu quả và phát triển YHCT, phù hợp với mô hình bệnh tật của Việt Nam; khuyến khích sử dụng thuốc dược liệu, thuốc cổ truyền được sản xuất từ nguyên liệu nuôi trồng trong nước; kết hợp YHCT với y học hiện đại, bảo đảm quyền lợi của người tham gia BHYT", ông Hà nhấn mạnh.

Vẫn còn đó những khó khăn

Tuy nhiên, thực tiễn triển khai khám, chữa bệnh bằng YHCT hiện nay vẫn còn nhiều khó khăn, bất cập cần tiếp tục tháo gỡ. Thứ trưởng Thường trực Bộ Y tế thừa nhận, công tác tổ chức khám chữa bệnh BHYT trong lĩnh vực YHCT tại một số nơi chưa thực sự đồng bộ; năng lực cung ứng dịch vụ giữa các cấp chuyên môn kỹ thuật còn chênh lệch. Trong đó, việc chuyển người bệnh, tiếp nhận người bệnh và tổ chức đăng ký khám chữa bệnh BHYT ban đầu chưa thực sự đáp ứng yêu cầu thực tiễn cũng như nhu cầu ngày càng cao của người dân, nhất là chưa sát với đặc thù của chuyên ngành YHCT.

Bác sĩ Bệnh viện Châm cứu Trung ương châm cứu cho trẻ bị liệt vì di chứng của bệnh viêm não

Thực tế cho thấy, tỷ lệ khám, chữa bệnh BHYT YHCT ở y tế cơ sở, trạm y tế cấp xã có xu hướng giảm. Tỷ trọng chi cho thuốc YHCT trong tổng chi thuốc BHYT còn thấp, năm 2025 chỉ chiếm khoảng 5,42%. Cùng với đó, chất lượng và khả năng tiếp cận dịch vụ khám, chữa bệnh YHCT còn chênh lệch giữa các cấp chuyên môn, vùng, miền, địa phương. Nhân lực YHCT ở một số địa phương, cơ sở y tế chưa đáp ứng yêu cầu cả về số lượng, cơ cấu, trình độ, chất lượng. Năng lực sản xuất, cung ứng, hiện đại hóa và phát triển dược liệu, thuốc cổ truyền chưa tương xứng với tiềm năng, thế mạnh và yêu cầu phát triển. Bên cạnh đó, công tác nghiên cứu khoa học, thử nghiệm lâm sàng, theo dõi và đánh giá chất lượng điều trị, sử dụng thuốc YDCT còn chưa đồng bộ, chưa được đầu tư đúng mức; kết hợp YHCT và y học hiện đại còn chưa đồng bộ, chưa có cơ chế, chính sách phù hợp, hiệu quả chưa cao…

Theo báo cáo của Bệnh viện Châm cứu Trung ương, bệnh viện được phân bổ 35.000 thẻ theo hướng dẫn nhưng đến quý IV.2025 mới đạt 18.363 thẻ, tương đương hơn một nửa chỉ tiêu phân bổ. Các bệnh có tần suất cao được điều trị tại Bệnh viện là nhóm bệnh tự kỷ ở trẻ em, bệnh dây thần kinh mặt, chậm phát triển tâm thần, rối loạn giấc ngủ, liệt nửa người, bại não trẻ em, di chứng bệnh mạch máu não, đột quỵ và một số bệnh cơ, xương, khớp.

Một trong những khó khăn để tăng số lượng thẻ BHYT, tăng cường điều trị YHCT là bệnh viện chỉ được tiếp nhận đăng ký khám BHYT với người dân ở một số khu vực xung quanh bệnh viện, còn ở nơi khác muốn đăng ký cũng không được. Hơn nữa, thủy châm là phương pháp được thực hiện thường quy tại các bệnh viện YHCT và khoa YHCT, nhưng hiện nay chưa có danh mục riêng cho thuốc thủy châm. Tại Bệnh viện Châm cứu Trung ương chỉ có tám loại thuốc thủy châm được BHYT chi trả, trong khi có tới 276 danh mục thuốc theo hướng dẫn tại TT 30/2018/TT-BYT.

Do đó, việc nghiên cứu, khắc phục khó khăn bất cập, hoàn thiện cơ chế để phát huy thế mạnh của YHCT có ý nghĩa rất quan trọng; góp phần nâng cao khả năng tiếp cận, bao phủ dịch vụ YDCT trong chăm sóc sức khoẻ nhân dân cả ở cấp độ phổ cập và chuyên sâu. Đặc biệt, nhiều dịch vụ kỹ thuật cao, dịch vụ chuyên sâu bằng YHCT và kết hợp y học hiện đại cần được mở rộng cho người bệnh tiếp cận ngay từ sớm; việc hiện đại hóa trong sản xuất thương mại các bài thuốc cổ phương, bài thuốc gia truyền và phát triển thuốc phát minh từ dược liệu có ý nghĩa đặc biệt quan trọng và cấp thiết trong bối cảnh Bộ Chính trị ban hành nhiều giải pháp đột phá về phát triển khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo.

Bên cạnh đó, việc xây dựng và hoàn thiện danh mục các bệnh, nhóm bệnh được khám chữa bệnh lên thẳng cơ sở khám bệnh, chữa bệnh cấp chuyên sâu trong lĩnh vực y, dược cổ truyền cũng là yêu cầu thực tiễn đặt ra hiện nay. ■

Hàng nghìn hộ dân Bình Sơn trắng đêm chờ giọt nước

Bài, ảnh: NHƯ ĐỒNG

Hàng nghìn hộ dân ở xã Bình Sơn (Quảng Ngãi) đang chật vật vì nguồn nước sinh hoạt gần như tê liệt nhiều tháng qua. Trước những bức xúc kéo dài của người dân, UBND tỉnh Quảng Ngãi đã chỉ đạo khẩn trương kiểm tra, triển khai giải pháp bảo đảm cấp nước ổn định trong thời gian sớm nhất.

Liên quan đến tình trạng khan hiếm nước sạch kéo dài tại xã Bình Sơn, ông Đỗ Tâm Hiển, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Quảng Ngãi vừa có ý kiến chỉ đạo hỏa tốc. Theo đó, UBND tỉnh giao Sở Nông nghiệp và Môi trường chủ trì, phối hợp với UBND xã Bình Sơn cùng các đơn vị liên quan tiến hành kiểm tra thực tế, khẩn trương tham mưu phương án giải quyết dứt điểm, bảo đảm cung cấp nguồn nước sạch ổn định trong thời gian sớm nhất để người dân yên tâm sinh hoạt và ổn định cuộc sống.

Người dân thôn Mỹ Tân, xã Bình Sơn phải canh chờ nước về phục vụ sinh hoạt hằng ngày

Từ đầu năm 2026 đến nay, tình trạng mất nước và nước yếu xảy ra thường xuyên tại nhiều khu dân cư thuộc xã Bình Sơn. Hệ thống cấp nước tại các thôn Mỹ Tân và Vĩnh Trà nhiều thời điểm gần như tê liệt hoàn toàn. Ban ngày, dòng nước bị ngắt quãng, người dân chỉ còn biết chờ đến đêm khuya, khi nhu cầu sử dụng ở khu vực đầu nguồn giảm xuống mới hy vọng có nước về. Tại thôn Mỹ Tân, cảnh thức đêm canh nước đã trở thành chuyện thường nhật của nhiều hộ dân. Để chủ động tích trữ nước sinh hoạt, các gia đình phải lắp đặt mô tơ hút nước lên bồn chứa. Tuy nhiên, do áp lực đường ống quá yếu, nhiều máy bơm phải hoạt động liên tục trong thời gian dài dẫn đến chập cháy, hư hỏng, phát sinh thêm chi phí sửa chữa và thay thế.

Bà Nguyễn Thị Hòa, người dân thôn Mỹ Tân cho hay: "Dù vẫn đóng tiền nước đầy đủ mỗi tháng nhưng nhiều đêm gia đình bà phải thức trắng để chờ nước. Không ít lần bật mô tơ suốt nhiều giờ liền nhưng vẫn không hút được giọt nước nào, khiến cả nhà rơi vào cảnh thiếu nước sinh hoạt nghiêm trọng vào ngày hôm sau". Tình trạng khan hiếm nước sạch kéo dài đã làm đảo lộn cuộc sống của hàng nghìn người dân địa phương. Để duy trì nhu cầu sinh hoạt tối thiểu, nhiều gia đình phải sử dụng nước hết sức tiết kiệm, thậm chí đi xin từng can nước từ các hộ dân ở đầu nguồn cách xa hàng trăm mét. Một số gia đình có người già, trẻ nhỏ hoặc người đau ốm đã phải tạm thời chuyển đến nhà người thân ở địa phương khác để tránh cảnh thiếu nước kéo dài.

Bồn chứa nước của nhiều gia đình thường xuyên trong tình trạng cạn kiệt vì nguồn cấp không ổn định

Ông Nguyễn Hữu Quân, Bí thư Chi bộ thôn Mỹ Tân cho biết: "Người dân địa phương bắt đầu sử dụng nguồn nước sạch do Công ty cổ phần Vinaconex Dung Quất cung cấp từ năm 2015. Những năm đầu, nguồn nước được cấp ổn định, đáp ứng nhu cầu sinh hoạt. Tuy nhiên, thời gian gần đây tình trạng nước yếu, mất nước ngày càng nghiêm trọng, đặc biệt trong khoảng 5 tháng qua, khiến cuộc sống người dân gặp vô vàn khó khăn".

Theo thống kê của UBND xã Bình Sơn, hiện có khoảng 1.400 hộ dân tại hai thôn Mỹ Tân và Vĩnh Trà bị ảnh hưởng trực tiếp. Mặc dù địa phương nằm gần sông và ven biển, nhưng nguồn nước ngầm lại bị nhiễm mặn, nhiễm phèn nặng. Nhiều hộ dân đã chủ động khoan giếng nhưng nguồn nước khai thác được không thể sử dụng cho ăn uống, sinh hoạt, thậm chí tưới cây cũng khiến cây trồng bị ảnh hưởng. Do đó, toàn bộ người dân khu vực này gần như phụ thuộc hoàn toàn vào nguồn nước máy từ Công ty cổ phần Vinaconex Dung Quất.

Qua khảo sát và đối thoại với người dân, chính quyền địa phương cùng doanh nghiệp xác định nguyên nhân chính là do khu vực Mỹ Tân và Vĩnh Trà nằm ở cuối tuyến cấp nước, trong khi hệ thống hạ tầng kỹ thuật chưa có các trạm tăng áp trung chuyển để điều tiết và phân phối nguồn nước hiệu quả. Để khắc phục tình trạng trên, Công ty cổ phần Vinaconex Dung Quất đang xây dựng phương án đầu tư hai trạm tăng áp mới. Trong đó, một trạm có công suất khoảng 70m³/giờ phục vụ trực tiếp cho khu vực Mỹ Tân - Vĩnh Trà và một trạm công suất khoảng 300m³/giờ nhằm đáp ứng nhu cầu cấp nước cho toàn bộ khu vực phía Tây Khu kinh tế Dung Quất. Song song đó, doanh nghiệp cũng phối hợp với Công ty Điện lực Quảng Ngãi để nâng công suất trạm biến áp, bảo đảm nguồn điện phục vụ vận hành hệ thống bơm công suất lớn.

"Địa phương đã chủ động bố trí mặt bằng sạch tại khu vực chợ Bình Thạnh để bàn giao cho doanh nghiệp lắp đặt trạm tăng áp nhỏ. Dự kiến công trình sẽ hoàn thành trong vòng một tháng sau khi tiếp nhận mặt bằng. Đồng thời, UBND xã cũng đã đề nghị UBND xã Vạn Tường hỗ trợ đấu nối vào hệ thống cấp nước tại xóm Hòa Tây (thôn Phước Hòa) nhằm bổ sung lưu lượng cho khu vực cuối tuyến", ông Võ Quốc Nam, Phó Chủ tịch UBND xã Bình Sơn thông tin.

Việc lãnh đạo tỉnh Quảng Ngãi kịp thời chỉ đạo kiểm tra và yêu cầu sớm có giải pháp căn cơ được người dân kỳ vọng sẽ tháo gỡ tình trạng thiếu nước kéo dài nhiều tháng qua, bảo đảm quyền tiếp cận nguồn nước sạch và ổn định đời sống cho khoảng 1.400 hộ dân tại xã Bình Sơn. ■

Khởi tố nhóm đối tượng khiêng quan tài nhảy múa trên đường phố

Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an TP Cần Thơ vừa ra quyết định khởi tố vụ án, khởi tố bị can đối với nhóm đối tượng khiêng quan tài nhảy múa trên đường phố. Liên quan vụ việc nhóm người khiêng quan tài có người sống bên trong diễu hành, nhảy múa trên đường phố, gây xôn xao trên mạng xã hội những ngày qua, thực hiện ý kiến chỉ đạo của đại tá Bùi Đức An, Phó Giám đốc, Thủ trưởng Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an thành phố Cần Thơ, Công an phường Sóc Trăng đã nhanh chóng vào cuộc điều tra, xác minh.

Đến ngày 8.6, Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an thành phố Cần Thơ đã ra quyết định khởi tố vụ án, khởi tố bị can và lệnh bắt bị can để tạm giam đối với 7 bị can về tội "Gây rối trật tự công cộng". Trước đó, trên các nền tảng mạng xã hội xuất hiện nhiều đoạn video ghi lại cảnh một nhóm người tổ chức sinh nhật tại một trại hòm, sau đó khiêng quan tài diễu hành và nhảy múa giữa đường phố. Đáng chú ý, bên trong quan tài có một người nằm, ngồi và nhún nhảy theo tiếng nhạc. Những hình ảnh phản cảm này nhanh chóng thu hút sự chú ý của cộng đồng mạng, nhận về nhiều ý kiến bức xúc, lên án.

Ngay sau khi đoạn clip xuất hiện, Công an phường Sóc Trăng đã nhanh chóng vào cuộc điều tra, xác minh. Qua công tác xác minh, lực lượng chức năng xác định vào ngày 4.6, Nguyễn Hoàng Nhật tổ chức tiệc sinh nhật tại trại hòm Nhật Tâm, địa chỉ số 747 đường Lê Duẩn, khu vực 10, phường Sóc Trăng, TP Cần Thơ. Tại buổi tiệc, Nhật dựng sân khấu, đặt bàn thờ và một chiếc quan tài trên sân khấu để phục vụ chương trình. Trong quá trình diễn ra tiệc sinh nhật, các đối tượng đã mặc trang phục mô phỏng áo quan dành cho người chết, khiêng chiếc quan tài từ sân khấu ra giữa đường Lê Duẩn. Sau đó, nhóm này đưa Phạm Văn Lộc vào nằm trong quan tài, thực hiện các động tác nằm, ngồi, đứng nhún nhảy theo nhạc, đồng thời khiêng quan tài di chuyển giữa đường phố. Nguyễn Quốc Khải cầm cờ tang đi phía trước đoàn người và tham gia nhảy múa.

Toàn bộ sự việc được nhiều người dân ghi lại, đăng tải lên mạng xã hội, lan truyền rộng rãi và gây phản ứng tiêu cực trong dư luận. Cơ quan chức năng nhận định hành vi của các đối tượng đã làm ảnh hưởng đến an ninh, trật tự công cộng, tác động xấu đến hình ảnh văn hóa, thuần phong mỹ tục và gây bức xúc trong nhân dân. Căn cứ tài liệu, chứng cứ thu thập được, Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an thành phố Cần Thơ đã khởi tố vụ án, khởi tố bị can và ra lệnh bắt tạm giam đối với 7 đối tượng nêu trên để điều tra về tội "Gây rối trật tự công cộng"; đồng thời tiếp tục mở rộng điều tra, làm rõ trách nhiệm của các cá nhân có liên quan để xử lý theo quy định của pháp luật.

P.V

VIỆT NAM - CAMPUCHIA:

Thúc đẩy hợp tác phát triển các tuyến du lịch liên quốc gia

ĐÌNH TOÁN; ảnh: TRẦN HUẤN

Phát biểu tại buổi làm việc với Bộ trưởng Bộ Du lịch Campuchia vào ngày 8.6 tại Hà Nội, Ủy viên BCH Trung ương Đảng, Bộ trưởng Bộ VHTTDL Lâm Thị Phương Thanh nhấn mạnh, Việt Nam và Campuchia cần tăng cường hợp tác phát triển các sản phẩm du lịch liên quốc gia. Đồng thời, phát triển hạ tầng giao thông đồng bộ sẽ tạo động lực cho du lịch Việt Nam - Campuchia phát triển.

Chào mừng Bộ trưởng Hout Hak tham gia đoàn công tác của Thủ tướng Campuchia thăm Việt Nam và dành thời gian làm việc tại trụ sở Bộ VHTTDL, Bộ trưởng Lâm Thị Phương Thanh khẳng định, buổi làm việc là minh chứng sinh động cho mối quan hệ đoàn kết, hữu nghị, hợp tác Việt Nam - Campuchia. Bộ VHTTDL đánh giá cao và trân trọng cảm ơn Bộ Du lịch Campuchia, cùng cá nhân Bộ trưởng Hout Hak đã luôn quan tâm, thúc đẩy hợp tác du lịch với Việt Nam trong thời gian qua.

Bộ trưởng Lâm Thị Phương Thanh nhấn mạnh, Việt Nam xác định du lịch là ngành kinh tế mũi nhọn, một trong những động lực quan trọng giúp nền kinh tế Việt Nam hướng tới mục tiêu tăng trưởng hai con số. Văn hóa là nguồn lực phát triển du lịch. Lợi ích từ phát triển du lịch là nguồn lực để Việt Nam phát triển công nghiệp văn hóa.

Hai bên nhất trí tăng cường các hoạt động thúc đẩy hợp tác du lịch

> *Hợp tác du lịch Việt Nam - Campuchia đạt được nhiều kết quả tích cực trên cả phương diện song phương và đa phương. Trong đó, hoạt động hợp tác giữa các cơ quan quản lý du lịch hai nước được duy trì. Hai bên cũng tích cực phối hợp, hỗ trợ lẫn nhau trong các hoạt động xúc tiến, quảng bá như tham gia hội chợ du lịch quốc tế, tổ chức chương trình giới thiệu điểm đến. Nhiều địa phương của hai nước đã duy trì cơ chế hợp tác hiệu quả trong phát triển du lịch. Việt Nam và Campuchia cần tăng cường hợp tác phát triển các sản phẩm du lịch liên quốc gia. Trọng tâm là các tuyến du lịch chuyên đề vốn là thế mạnh của hai nước như hành trình kết nối các di sản thế giới Việt Nam - Campuchia, du lịch văn hóa và du lịch đường sông theo tuyến sông Mekong, tuyến đường biển.*
>
> **(Bộ trưởng LÂM THỊ PHƯƠNG THANH)**

đạt được trong thời gian qua, Bộ trưởng Lâm Thị Phương Thanh cho biết, hợp tác du lịch Việt Nam - Campuchia đạt được nhiều kết quả tích cực trên cả phương diện song phương và đa phương. Trong đó, hoạt động hợp tác giữa các cơ quan quản lý du lịch hai nước được duy trì. Hai bên cũng tích cực phối hợp, hỗ trợ lẫn nhau trong các hoạt động xúc tiến, quảng bá như tham gia hội chợ du lịch quốc tế, tổ chức chương trình giới thiệu điểm đến. Nhiều địa phương của hai nước đã duy trì cơ chế hợp tác hiệu quả trong phát triển du lịch.

Với nỗ lực của hai nước trong phát triển các sản phẩm du lịch kết nối, đặc biệt là du lịch đường sông, du lịch văn hóa - di sản và các tuyến du lịch liên quốc gia trong khu vực tiểu vùng Mekong, Campuchia là thị trường gửi khách lớn thứ 8 của Việt Nam. Ở chiều ngược lại, Việt Nam tiếp tục duy trì là thị trường gửi khách lớn nhất của Campuchia.

Trên cơ sở những kết quả đã đạt được, Bộ trưởng Lâm Thị Phương Thanh đề nghị trong thời gian tới, hai nước tiếp tục tăng cường các hoạt động hợp tác phát triển du lịch. Các hoạt động được triển khai phải có chiều sâu, thực chất, nhằm thực hiện hiệu quả Bản ghi nhớ hợp tác du lịch hai nước đã ký kết vào năm 2023.

Cụ thể, Bộ trưởng Lâm Thị Phương Thanh nêu rõ, Việt Nam - Campuchia cần tăng cường phối hợp tổ chức các chương trình xúc tiến thị trường, quảng bá điểm đến; trao đổi đoàn; kết nối địa phương và doanh nghiệp; tạo điều kiện lẫn nhau trong tham dự các hội chợ, lễ hội văn hóa - du lịch tại hai nước.

Đặc biệt, Bộ trưởng Lâm Thị Phương Thanh khẳng định, trong bối cảnh du khách quốc tế ngày càng ưu tiên những trải nghiệm mới, Việt Nam và Campuchia cần tăng cường hợp tác phát triển các sản phẩm du lịch liên quốc gia. Trọng tâm là các tuyến du lịch chuyên đề vốn là thế mạnh của hai nước như hành trình kết nối các di sản thế giới Việt Nam - Campuchia, du lịch văn hóa và du lịch đường sông theo tuyến sông Mekong, tuyến đường biển. Ngoài ra, Bộ trưởng cũng mong muốn hai nước hợp tác phát triển du lịch nghỉ dưỡng, du lịch chăm sóc sức khỏe, du lịch thể thao….

Bộ trưởng Lâm Thị Phương Thanh cũng cho rằng, Việt Nam - Campuchia cần tiếp tục thúc đẩy hợp tác du lịch trong khuôn khổ khu vực CLV (Campuchia - Lào - Việt Nam) nhằm khai thác hiệu quả tiềm năng của khu vực, cùng thu hút khách từ các thị trường quốc tế đến khu vực CLV.

Trân trọng cảm ơn sự đón tiếp thân tình, trọng thị từ phía Bộ VHTTDL và cá nhân Bộ trưởng Lâm Thị Phương Thanh dành cho đoàn, Bộ trưởng Bộ Du lịch Campuchia Hout Hak nhấn mạnh, quan hệ giữa Việt Nam - Campuchia là mối quan hệ láng giềng tốt đẹp, hữu nghị truyền thống, hợp tác toàn diện, bền vững lâu dài. Lãnh đạo, nhân dân Campuchia luôn ghi nhớ sự giúp đỡ trong sáng của quân tình nguyện Việt Nam nhằm lật đổ chế độ diệt chủng Pol Pot.

Theo Bộ trưởng Hout Hak, Campuchia coi hợp tác phát triển du lịch với Việt Nam là một trong những ưu tiên. Thúc đẩy hợp tác phát triển du lịch đóng góp quan trọng vào phát triển kinh tế của hai quốc gia. Nhất trí với những đề xuất của Bộ trưởng Lâm Thị Phương Thanh, Bộ trưởng Hout Hak khẳng định, Việt Nam và Campuchia có nhiều điều kiện thuận lợi để phát triển các sản phẩm du lịch liên kết thông qua hệ thống giao thông đường bộ, đường thủy, đường biển và hàng không. Do đó, hai bên cần mở rộng các tuyến bay thẳng, cải thiện kết nối đường bộ, đường thủy và nền tảng hạ tầng phục vụ phát triển sản phẩm du lịch.

Bộ trưởng Hout Hak cũng hy vọng hai bên thúc đẩy phối hợp tổ chức các hoạt động quảng bá nhằm nâng cao hình ảnh của Campuchia và Việt Nam như một điểm đến hấp dẫn, an toàn và kết nối thuận lợi trong khu vực. Đồng thời, tạo điều kiện để các doanh nghiệp lữ hành hai nước tìm kiếm cơ hội hợp tác.

Tại buổi làm việc, Bộ trưởng Hout Hak bày tỏ mong muốn Việt Nam hỗ trợ Campuchia trong công tác đào tạo nhân lực du lịch. Đáp lại đề xuất này, Bộ trưởng Lâm Thị Phương Thanh khẳng định Việt Nam sẵn sàng phối hợp, hỗ trợ phía bạn nâng cao chất lượng nguồn nhân lực cho ngành thông qua hệ thống các cơ sở đào tạo trực thuộc Bộ VHTTDL. ■

Từ tư duy khai thác biển đến văn hóa quản trị biển

Việt Nam là một quốc gia biển. Điều đó không chỉ được xác nhận bởi đường bờ biển dài hơn 3.260km, vùng biển rộng khoảng 1 triệu km², hệ thống đảo và quần đảo có vị trí chiến lược, mà còn được khắc sâu trong lịch sử dựng nước và giữ nước của dân tộc. Từ những đội hùng binh Hoàng Sa, Bắc Hải, những làng chài ven bờ, những lễ hội cầu ngư, đến hình ảnh người lính hôm nay nơi đảo xa, biển luôn hiện diện như một phần máu thịt của Tổ quốc.

Nhưng trong thế kỷ XXI, có biển thôi chưa đủ. Một quốc gia có biển chưa chắc đã là quốc gia biển mạnh. Một đất nước có bờ biển dài chưa chắc đã biết làm giàu bền vững từ biển. Một nền kinh tế có cảng biển, du lịch biển, thủy sản, dầu khí chưa chắc đã hình thành sức mạnh biển đúng nghĩa nếu thiếu tầm nhìn tổng thể, năng lực quản trị hiện đại, khoa học công nghệ, văn hóa trách nhiệm với đại dương và sự gắn kết giữa phát triển với bảo vệ chủ quyền.

Bởi vậy, thông điệp của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm về việc phải làm rõ hình hài của một quốc gia biển mạnh trong thế kỷ XXI là một gợi mở chiến lược rất quan trọng. "Hình hài" ấy không thể chỉ nằm trên bản đồ quy hoạch, trong những chỉ tiêu tăng trưởng hay các công trình hạ tầng ven biển. Hình hài ấy phải được nhận diện trong cách chúng ta tư duy về biển, quản trị biển, sống với biển, khai thác biển, bảo vệ biển và trao truyền tình yêu biển đảo cho các thế hệ mai sau.

Văn hóa quản trị biển, theo nghĩa đó, là hệ giá trị, phương thức tư duy và chuẩn mực hành động trong phát triển biển trên nền tảng tôn trọng tự nhiên, thượng tôn pháp luật, bảo vệ chủ quyền, đề cao khoa học công nghệ, bảo đảm sinh kế cộng đồng, liên kết vùng, liên kết ngành và hướng tới phát triển bền vững. Đó là sự chuyển đổi từ tư duy khai thác sang tư duy kiến tạo; từ tư duy sở hữu tài nguyên sang tư duy gìn giữ không gian sống; từ tư duy phát triển theo từng ngành, từng địa phương sang tư duy quản trị tổng hợp không gian biển quốc gia.

Trong nhiều năm qua, chúng ta đã đạt được những kết quả quan trọng trong phát triển kinh tế biển. Các khu kinh tế ven biển, cảng biển, du lịch biển, nuôi trồng và khai thác thủy sản, dầu khí, dịch vụ hàng hải, đô thị ven biển đã góp phần tạo nên diện mạo mới cho nhiều địa phương. Đời sống cư dân vùng biển được cải thiện. Công tác bảo vệ chủ quyền, quyền chủ quyền, quyền tài phán quốc gia trên biển được tăng cường. Tuy nhiên, cũng phải thẳng thắn nhìn nhận rằng tiềm năng biển của Việt Nam vẫn chưa được khai thác tương xứng; phát triển còn phân tán, thiếu liên kết; hạ tầng biển chưa đồng bộ; khoa học công nghệ biển chưa thật sự trở thành nền tảng; ô nhiễm môi trường biển,

QUYẾT LIỆT TRIỂN KHAI CHỈ ĐẠO CỦA TỔNG BÍ THƯ, CHỦ TỊCH NƯỚC TÔ LÂM:

Xây dựng văn hóa quản trị biển cho một quốc gia biển mạnh

● PGS.TS BÙI HOÀI SƠN

Tại cuộc họp Thường trực Ban Chỉ đạo Trung ương về tổng kết Nghị quyết số 36-NQ/TW về Chiến lược phát triển bền vững kinh tế biển Việt Nam, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm nhấn mạnh yêu cầu phải đổi mới tư duy, tầm nhìn phát triển biển, làm rõ "hình hài của một quốc gia biển mạnh trong thế kỷ XXI". Từ thông điệp ấy, vấn đề đặt ra không chỉ là phát triển kinh tế biển theo nghĩa thông thường, mà sâu xa hơn là xây dựng một văn hóa quản trị biển hiện đại, bền vững, nhân văn, để biển trở thành không gian sinh tồn, không gian chủ quyền và không gian phát triển chiến lược của đất nước.

suy giảm nguồn lợi thủy sản và tác động của biến đổi khí hậu đang đặt ra nhiều thách thức.

Chính vì vậy, văn hóa quản trị biển trước hết phải là văn hóa nhìn xa. Biển không thể được quản lý bằng tư duy nhiệm kỳ, càng không thể bị chia cắt bởi lợi ích cục bộ của từng ngành, từng địa phương, từng dự án. Một bờ biển bị bê tông hóa quá mức hôm nay có thể làm mất đi sức hấp dẫn du lịch trong tương lai. Một rạn san hô bị hủy hoại hôm nay có thể làm nghèo đi cả hệ sinh thái biển ngày mai. Một vùng rừng ngập mặn bị thu hẹp hôm nay có thể làm suy yếu lá chắn phòng chống thiên tai của nhiều thế hệ sau.

Văn hóa nhìn xa ấy đòi hỏi chúng ta phải đặt biển trong các mục tiêu chiến lược đến năm 2030, 2045 và xa hơn. Biển phải trở thành không gian phát triển quốc gia, nơi hội tụ kinh tế biển xanh, đô thị biển hiện đại, cảng biển thông minh, năng lượng tái tạo ngoài khơi, logistics quốc tế, du lịch sinh thái, nuôi trồng thủy sản công nghệ cao, nghiên cứu đại dương, bảo tồn đa dạng sinh học và thế trận quốc phòng – an ninh vững chắc. Biển không chỉ để khai thác, mà còn để kiến tạo tương lai.

Quản trị biển bằng khoa học, pháp quyền, sinh thái và trách nhiệm cộng đồng

Văn hóa quản trị biển trong thế kỷ XXI trước hết phải là văn hóa dựa trên dữ liệu và khoa học. Trong thời đại số, không thể quản trị biển chỉ bằng kinh nghiệm hay bằng những dữ liệu rời rạc, thiếu liên thông. Chúng ta cần cơ sở dữ liệu biển quốc gia, bản đồ số đại dương, hệ thống quan trắc môi trường biển, dữ liệu về nguồn lợi thủy sản, đa dạng sinh học, dòng chảy, địa chất biển, năng lượng gió ngoài khơi, hệ sinh thái rừng ngập mặn, cỏ biển, rạn san hô. Chúng ta cần ứng dụng trí tuệ nhân tạo, công nghệ vệ tinh, cảm biến và mô hình dự báo để quản lý không gian biển, cảnh báo thiên tai, kiểm soát ô nhiễm, giám sát khai thác và bảo vệ chủ quyền.

Một quốc gia biển mạnh phải là quốc gia biết rõ biển của mình, hiểu sâu biển của mình và làm chủ tri thức về biển của mình. Không có dữ liệu, chúng ta khó quy hoạch đúng. Không có khoa học, chúng ta khó khai thác bền vững. Không có công nghệ, chúng ta khó cạnh tranh trong các ngành kinh tế biển mới. Không có năng lực dự báo, chúng ta sẽ bị động trước biến đổi khí hậu, thiên tai, ô nhiễm và những biến động địa chính trị trên biển.

Cùng với khoa học và dữ liệu, văn hóa quản trị biển phải là văn hóa xanh. Thế giới đang chuyển mạnh sang kinh tế biển xanh, kinh tế carbon thấp và mục tiêu Net Zero. Đây không chỉ là cam kết môi trường, mà còn là tiêu chuẩn cạnh tranh mới. Một cảng biển trong tương lai không chỉ được đánh giá bằng sản lượng hàng hóa thông qua, mà còn bằng mức độ phát thải, khả năng sử dụng năng lượng sạch, hệ thống điện bờ cho tàu cập cảng và năng lực đáp ứng các chuẩn mực xanh quốc tế. Một khu du lịch biển không chỉ hấp dẫn vì bãi cát đẹp, khách sạn sang trọng, mà còn vì cách nó bảo vệ hệ sinh thái, tôn trọng cộng đồng địa phương, giảm rác thải nhựa và giữ được bản sắc văn hóa biển.

Kinh tế biển xanh cần được cụ thể hóa bằng những hướng đi rõ ràng. Điện gió ngoài khơi có thể trở thành ngành kinh tế biển mũi nhọn, vừa góp phần bảo đảm an ninh năng lượng, vừa tạo cực tăng trưởng mới. Nuôi trồng thủy sản cần chuyển từ khai thác tự nhiên sang công nghệ cao, sinh thái, tuần hoàn, xây dựng thương hiệu thủy sản xanh đáp ứng tiêu chuẩn quốc tế. Du lịch biển phải chuyển từ khai thác số lượng sang nâng cao chất lượng, từ du lịch đại trà sang du lịch sinh thái, du lịch cộng đồng, du lịch văn hóa, du lịch thông minh. Các "bể chứa carbon xanh" như rừng ngập mặn, cỏ biển, rạn san hô cần được bảo vệ, phục hồi và từng bước đưa vào hệ thống hạch toán carbon quốc gia.

Văn hóa quản trị biển cũng phải là văn hóa pháp quyền và trách nhiệm. Biển là không gian mở nhưng không thể là không gian vô nguyên tắc. Mọi hoạt động khai thác, sử dụng, đầu tư, xây dựng, du lịch, vận tải, đánh bắt, nuôi trồng trên biển phải được đặt trong khuôn khổ pháp luật, quy hoạch, tiêu chuẩn môi trường và trách nhiệm xã hội. Không thể để tình trạng mạnh ai nấy làm, ngành nào biết ngành đó, địa phương nào lo địa phương đó; càng không thể để lợi ích ngắn hạn làm tổn thương lợi ích lâu dài của quốc gia.

Văn hóa pháp quyền trong quản trị biển còn gắn chặt với bảo vệ chủ quyền, quyền chủ quyền và quyền tài phán quốc gia trên biển. Phát triển biển và bảo vệ biển phải là một chỉnh thể thống nhất. Mỗi công trình kinh tế biển, mỗi cảng biển, mỗi khu dịch vụ hậu cần nghề cá, mỗi đảo tiền tiêu, mỗi cộng đồng ngư dân vươn khơi bám biển đều cần được nhìn trong mối quan hệ với thế trận bảo vệ Tổ quốc từ sớm, từ xa, từ biển. Biển là không gian phát triển, nhưng đồng thời cũng là không gian chủ quyền. Làm giàu từ biển phải luôn đi đôi với giữ biển.

Đặc biệt, văn hóa quản trị biển phải là văn hóa lấy con người làm trung tâm. Một chiến lược biển dù lớn đến đâu cũng sẽ không trọn vẹn nếu người dân vùng biển không được hưởng lợi, nếu ngư dân vẫn bấp bênh sinh kế, nếu thanh niên ven biển thiếu cơ hội nghề nghiệp mới, nếu trẻ em trên đảo còn khó khăn trong tiếp cận giáo dục, y tế, văn hóa, công nghệ. Quốc gia biển mạnh không chỉ nằm ở những cảng nước sâu, những con tàu lớn, những khu kinh tế hiện đại, mà còn nằm trong từng mái nhà bình yên của cư dân ven biển, từng lớp học nơi đảo xa, từng làng chài được bảo tồn, từng lễ hội biển được trao truyền.

Ở đây, văn hóa biển cần được coi là một nguồn lực phát triển. Lễ hội cầu ngư, tín ngưỡng thờ cá Ông, tri thức dân gian của ngư dân, ẩm thực biển, nghề truyền thống, làng chài, ký ức hải thương, văn học nghệ thuật về biển đảo, giáo dục chủ quyền biển đảo trong nhà trường, tất cả đều góp phần tạo nên sức mạnh mềm của một quốc gia biển. Nếu chỉ phát triển hạ tầng mà quên văn hóa, chúng ta có thể có những đô thị ven biển hào nhoáng nhưng thiếu linh hồn. Nếu chỉ khai thác du lịch mà không bảo tồn cộng đồng, chúng ta có thể có những khu nghỉ dưỡng hiện đại nhưng đánh mất bản sắc.

Từ thông điệp của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm, có thể thấy yêu cầu đặt ra hôm nay không chỉ là tổng kết một nghị quyết, mà là chuẩn bị một tầm nhìn phát triển biển mới cho đất nước trong kỷ nguyên mới. Biển phải trở thành một trong những không gian trung tâm của khát vọng Việt Nam hùng cường. Và để làm được điều đó, chúng ta cần xây dựng văn hóa quản trị biển như một nền tảng: Quản trị bằng tầm nhìn dài hạn, bằng khoa học công nghệ, bằng pháp quyền, bằng trách nhiệm sinh thái, bằng sự tham gia của người dân và bằng tình yêu Tổ quốc.

Khi văn hóa quản trị biển được hình thành vững chắc, hình hài của một quốc gia biển mạnh sẽ hiện lên trong những cảng xanh hiện đại, những vùng điện gió ngoài khơi, những trung tâm dữ liệu biển quốc gia, những khu du lịch sinh thái văn minh, những làng chài trù phú, những rừng ngập mặn được hồi sinh, những đô thị biển đáng sống, những con tàu vươn khơi bền bỉ, những người lính giữ đảo kiên cường và những thế hệ trẻ lớn lên với tri thức đại dương, văn hóa đại dương, khát vọng đại dương.

Biển đã nuôi dưỡng Việt Nam trong quá khứ. Biển đang mở ra cho Việt Nam những cơ hội lớn trong hiện tại. Và nếu chúng ta biết quản trị biển bằng văn hóa, phát triển biển bằng trí tuệ, bảo vệ biển bằng bản lĩnh và sống với biển bằng trách nhiệm, thì biển sẽ trở thành một phần hình hài mới của sức mạnh Việt Nam: xanh hơn, nhân văn hơn, thịnh vượng hơn và vững vàng hơn trước mọi sóng gió của thời đại. ■

Du lịch biển đã góp phần tạo nên diện mạo mới cho nhiều địa phương Ảnh: H. HÀ

KHI DANH THẮNG QUỐC GIA THÁC GOUGAH BỊ ĐỀ NGHỊ "KHAI TỬ":

Do con người hay tác động từ thiên nhiên?

Bài, ảnh: THÀNH KHIÊM

Từng được mệnh danh là một trong những thác nước đẹp và hùng vĩ bậc nhất cửa ngõ phía Nam Đà Lạt (Lâm Đồng), cuốn hút số lượng lớn du khách trong, ngoài nước đến tham quan mỗi năm, tuy nhiên hiện nay, danh thắng quốc gia thác Gougah gần như không còn hiện hữu...

Sau khi đập thủy điện Đại Ninh xây dựng đã khiến mực nước sông Đa Nhim dâng cao, dẫn đến thác Gougah bị ảnh hưởng nghiêm trọng

Thác Gougah, danh thắng quốc gia tại xã Đức Trọng (Lâm Đồng)

Giờ chỉ còn tên thác thôi...

Sau khi *Văn Hóa* có bài *Vì sao đề nghị "khai tử" danh thắng quốc gia thác Gougah?*(số 4359, ra ngày 8.6) phóng viên *Văn Hóa* đã có chuyến khảo sát và ghi nhận thực tế tại khu vực thác nước nổi tiếng này.

Từ trung tâm Đà Lạt đi theo trục Quốc lộ 20 kết nối tỉnh Lâm Đồng và TP.HCM khoảng 35km với gần một giờ chạy xe, chúng tôi đã có mặt tại thác nước nổi danh. Đây là con thác được hình thành bởi sự đứt gãy của địa chất trên dòng Đa Nhim thuộc khu vực xã Đức Trọng. Khác với hình dung ban đầu rằng toàn bộ thác nước đã chìm sâu dưới lòng hồ, thực tế hiện nay một phần dòng thác vẫn còn lộ diện khi mực nước hồ đang ở mức thấp, bởi mùa mưa ở cao nguyên Lâm Đồng vẫn chưa thực sự bắt đầu.

Cách dòng thác không xa, bà Kon Sa Ka Iu (76 tuổi), người dân tộc K'Ho đang làm vườn gần đó, cho biết: "Nhà tôi đã ở đây từ những ngày chưa giải phóng. Trước đây, thác này cao lắm chắc phải hơn 30m. Nước từ trên cao đổ xuống rất to, ở xa nhiều cây số vẫn có thể nghe được. Những đứa trẻ như chúng tôi hồi đó vẫn thường ra con thác để chơi, dân làng thì thường ra đây tắm gội và lấy nước về dùng. Còn giờ thì...". Từ điểm quan sát ven hồ, những vách đá bazan đen sẫm ở hai bên bờ hiện ra giữa khoảng không rộng lớn của lòng hồ. Phía xa, dòng nước từ thượng nguồn Đa Nhim vẫn miệt mài xuôi dòng, tạo thành hai dòng nước đổ xuống bên dưới với chiều cao khoảng hơn 10m. Dù không còn vẻ hùng vĩ như trong những bức ảnh tư liệu trước đây, nhưng tiếng nước chảy vẫn vang vọng giữa không gian yên tĩnh cả một vùng nông thôn, như dấu tích còn sót lại của danh thắng nổi tiếng một thời.

Đứng trước dòng nước vẫn đang chảy qua những vách đá còn sót lại, người ta có thể cảm nhận được phần nào dáng vẻ của Gougah năm nào. Nhưng đồng thời cũng dễ dàng nhận thấy quy mô và cảnh quan của danh thắng đã thay đổi rất nhiều. Theo anh Phát, một người dân địa phương gần đó cho biết, vào thời điểm cuối mùa khô hằng năm, khi hồ Đại Ninh hạ thấp mực nước để phục vụ vận hành thủy điện và tích nước cho mùa mưa sắp tới, phần thác còn lại thường lộ rõ hơn. Tuy nhiên, ngay khi những trận mưa đầu mùa xuất hiện, nước hồ dâng lên sẽ che khuất phần lớn khu vực này, có thời điểm mặt nước hồ còn dâng cao hơn cả thác khiến cho con thác hoàn toàn biến mất. Dòng thác cao hàng chục mét từng đổ ầm ào giữa núi rừng nay chỉ còn lại một phần nhỏ, bao quanh là mặt hồ rộng lớn. Những yếu tố từng làm nên giá trị đặc sắc của thắng cảnh quốc gia đã không còn nguyên vẹn.

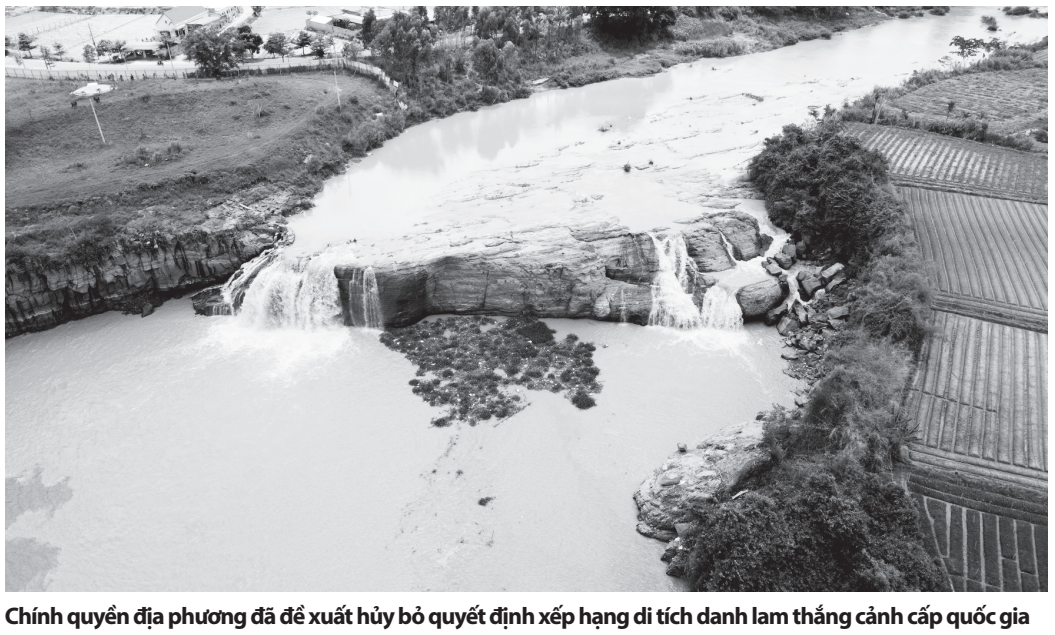
Hiện trạng ấy cho thấy thác Gougah chưa hoàn toàn biến mất như nhiều người vẫn nghĩ. Dòng thác vẫn tồn tại nhưng chỉ còn là một phần rất nhỏ so với trước đây. Chính sự thay đổi sâu sắc về địa hình, cảnh quan và hệ sinh thái mới là nguyên nhân khiến danh thắng quốc gia này đứng trước khả năng bị xem xét hủy bỏ xếp hạng di tích quốc gia sau hơn 25 năm được công nhận.

> *"Sự biến dạng của thác Gougah đã đặt ra nhiều câu hỏi về mối quan hệ giữa phát triển kinh tế và bảo tồn di sản thiên nhiên. Trước khi xây dựng thủy điện Đại Ninh, các bên liên quan tiến hành lấy ý kiến chuyên gia, nhà nghiên cứu cũng như các Sở, ngành liên quan trong việc đánh giá tác động và mức độ ảnh hưởng đến di tích, danh thắng quốc gia thác Gougah, thì sự biến dạng của di tích sẽ không bị ảnh hưởng đặc biệt nghiêm trọng như hiện nay."*

Đâu là nguyên nhân, trách nhiệm thuộc về ai?

Với những giá trị quan trọng về mặt cảnh quan của mình, năm 2000 thác Gougah đã được Bộ VHTT (nay là Bộ VHTTDL) công nhận là di tích, danh lam thắng cảnh cấp quốc gia. Khu vực di tích có tổng diện tích được khoanh vùng bảo vệ hơn 129ha, trong đó khu vực I có diện tích khoảng 12ha.

Tuy nhiên, vào tháng 4.2026, UBND xã Đức Trọng có tờ trình gửi Sở VHTTDL tỉnh Lâm Đồng đề nghị xem xét, báo cáo cấp có thẩm quyền về việc hủy bỏ quyết định xếp hạng di tích danh lam thắng cảnh cấp quốc gia đối với thác Gougah. Lý do được đưa ra là nhiều yếu tố cấu thành giá trị cảnh quan của danh thắng quốc gia đã thay đổi đáng kể so với thời điểm được xếp hạng. Đặc biệt, từ khi hồ thủy điện Đại Ninh tích nước và đi vào hoạt động, chế độ thủy văn tự nhiên tại khu vực thác bị tác động mạnh. Mực nước hồ dâng cao khiến phần lớn khu vực thác và các yếu tố cảnh quan tự

Chính quyền địa phương đã đề xuất hủy bỏ quyết định xếp hạng di tích danh lam thắng cảnh cấp quốc gia

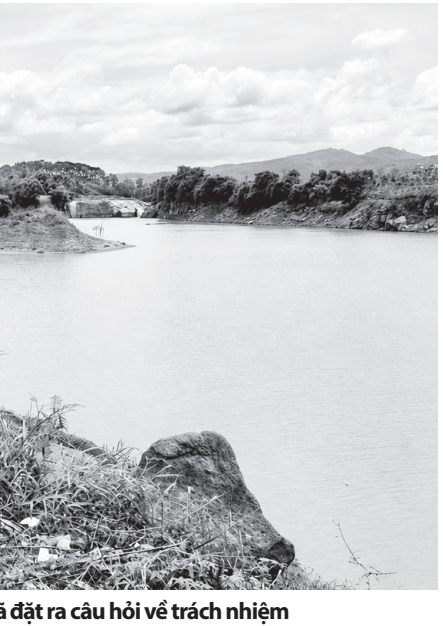
Việc danh thắng quốc gia thác Gougah đang dần biến mất đã

nhiên liên quan bị ngập nước; vào mùa khô, lưu lượng nước qua thác cũng suy giảm đáng kể.

Đến đầu tháng 6 vừa qua, UBND tỉnh Lâm Đồng đã ban hành quyết định thành lập Hội đồng thẩm định hồ sơ khoa học đề nghị hủy bỏ quyết định xếp hạng di tích danh lam thắng cảnh cấp quốc gia đối với thác này. Điều khiến dư luận quan tâm và bày tỏ băn khoăn không chỉ là việc thác Gougah có thể bị hủy bỏ xếp hạng danh thắng quốc gia, mà còn là câu hỏi: Khi lập dự án thủy điện Đại Ninh, các đơn vị tư vấn có đánh giá đầy đủ các tác động đối với danh thắng quốc gia Gougah hay không, và ai phải chịu trách nhiệm khi một di sản thiên nhiên cấp quốc gia dần biến mất dưới lòng hồ thủy điện?

Khi phóng viên đặt câu hỏi về việc có lấy ý kiến của chính quyền địa phương về tác động khi xây dựng thủy điện đối với thác hay không thì được ông Trần Văn Hải, Phó Chủ tịch UBND xã Đức Trọng trả lời rằng: Thủy điện Đại Ninh là công trình quốc gia của Chính phủ, xã không có thẩm quyền vào thời điểm đó. Trong khi đó, lãnh đạo Sở VHTTDL tỉnh Lâm Đồng giải thích: "Vụ việc đã diễn ra khá lâu rồi nên hiện nay ngành chức năng địa phương vẫn chưa thu thập đầy đủ hồ sơ liên quan. Việc thành lập hội đồng thẩm định là quy trình cần thiết nhằm đánh giá hiện trạng và đưa ra đề xuất với cấp Trung ương. Còn quyền quyết định cuối cùng về việc giữ lại hay bỏ việc công nhận danh thắng quốc gia vẫn thuộc về hội đồng Trung ương".

Sự biến dạng của thác Gougah đã đặt ra nhiều câu hỏi về mối quan hệ giữa phát triển kinh tế và bảo tồn di sản thiên nhiên. Trước khi xây dựng thủy điện Đại Ninh, các bên liên quan tiến hành lấy ý kiến chuyên gia, nhà nghiên cứu cũng như các Sở, ngành liên quan trong việc đánh giá tác động và mức độ ảnh hưởng đến di tích, danh thắng quốc gia thác Gougah, thì sự biến dạng của di tích sẽ không bị ảnh hưởng đặc biệt nghiêm trọng như hiện nay. Và nếu việc đề xuất hủy bỏ được chấp thuận, Gougah sẽ trở thành một trong số rất ít trường hợp di tích, danh thắng cấp quốc gia bị hủy bỏ xếp hạng do không còn tồn tại các giá trị gốc cấu thành di tích. ■

ã đặt ra câu hỏi về trách nhiệm

Hành trình hồi sinh những vùng "đất chết"

● PHAN HIẾU; ảnh: Đ.C

Giữa những cánh rừng bạt ngàn, nơi chiến tranh từng đi qua và để lại vô số dấu tích, cán bộ, chiến sĩ Lữ đoàn Công binh 7 (Quân đoàn 34) vẫn đang lặng lẽ làm nhiệm vụ rà phá bom mìn, trả lại sự an toàn cho đất đai và cuộc sống bình yên của người dân.

Cái nắng tháng 6 ở duyên hải miền Trung như chảo lửa. Ở một khoảnh rừng bạch đàn dưới chân núi, cách trung tâm phường Bồng Sơn chừng 10 km, Trung đội 1 của Lữ đoàn Công binh 7 đang triển khai đội hình rà phá bom mìn. Những người lính khoác trên mình bộ đồ bảo hộ chuyên dụng, mang theo máy dò kim loại, từng bước di chuyển chậm rãi trên nền đất từng hứng chịu bom đạn.

Để có mặt trên thực địa, mỗi cán bộ, chiến sĩ đều phải trải qua quy trình tuyển chọn và đào tạo rất nghiêm ngặt

Công binh thu gom vật liệu nổ các loại và cất giữ nơi an toàn

Mọi thao tác phải tuyệt đối chính xác

Không có bất kỳ sự vội vàng nào. Mỗi bước chân đều được tính toán kỹ lưỡng. Mỗi tín hiệu từ máy dò đều được kiểm tra nhiều lần. Với công việc này, sai số không được phép tồn tại.

Để hiểu hơn câu chuyện lính công binh với nhiệm vụ rà phá bom mìn, đi qua các "tọa độ chết" và làm những đồng đất dần hồi sinh, chúng tôi đã được thượng úy Trần Tiến Dũng, Trung đội trưởng Trung đội 1 rà phá bom mìn cho biết: Lữ đoàn hiện có ba trung đội thực hiện nhiệm vụ rà phá bom mìn tại khu vực phía Đông Gia Lai và tỉnh Quảng Ngãi. Riêng tại phía Đông Gia Lai, các tổ công tác đang triển khai nhiệm vụ tại phường Bồng Sơn và xã An Toàn. Từ tháng 8.2025 đến nay, tổ thực hiện nhiệm vụ tại Bồng Sơn; trước đó từng tham gia xử lý bom mìn tại xã An Vinh và xã An Toàn.

"Để có mặt trên thực địa, mỗi cán bộ, chiến sĩ đều phải trải qua quy trình tuyển chọn và đào tạo rất nghiêm ngặt. Không chỉ yêu cầu kỹ năng kỹ thuật, công việc này còn đòi hỏi bản lĩnh tâm lý vững vàng", thượng úy Dũng chia sẻ và thông tin, anh em phải hoàn thành khóa đào tạo chuyên ngành Công binh tại các trường quân sự, được cấp chứng chỉ rà phá bom mìn, sau đó tiếp tục tập huấn của Trung tâm Hành động bom mìn quốc gia Việt Nam. Chỉ khi đủ điều kiện mới được ra hiện trường thực hiện nhiệm vụ.

Theo thượng úy Dũng, khó khăn lớn nhất không nằm ở địa hình hay điều kiện làm việc mà chính là sự bất định của các loại vật nổ tồn lưu. Có những tín hiệu tưởng chừng đơn giản nhưng lại ẩn chứa nguy cơ từ cả một cơ cấu kích nổ còn nguyên độ nhạy sau hàng chục năm nằm sâu dưới lòng đất. Bom mìn tồn lưu rất khó đoán. Chỉ một mảnh kim loại nhỏ cũng có thể liên quan đến cơ cấu nổ. Vì vậy, mọi thao tác phải tuyệt đối chính xác, không có chỗ cho cảm tính.

Thích nghi với mọi điều kiện khó nhất

Hơn 10 năm gắn bó với công việc, thiếu tá quân nhân chuyên nghiệp Hoàng Công Kế, nhân viên Trung đội 1 rà phá bom mìn không chia sẻ nhiều về sự nguy hiểm, nhưng ký ức nghề nghiệp thì luôn hiện rõ trong tâm trí.

"Có lần chúng tôi phát hiện một quả bom nặng khoảng 230kg tại xã Ân Tường. Quả bom nằm sâu dưới lòng đất, lớp vỏ đã rỉ sét khiến việc nhận diện gần như bất khả thi. Cả tổ phải thao tác từng lớp đất một cách chậm rãi, vừa làm vừa đánh giá lại toàn bộ tình huống. Công việc này, nhanh không bao giờ đồng nghĩa với an toàn. Chỉ cần sai một bước là không còn cơ hội sửa", anh Kế nhớ lại. Với những người lính công binh, có lúc cũng gặp những tình huống phức tạp hơn, như khi xử lý đạn phốt pho. Loại đạn này khi tiếp xúc với không khí có thể bốc khói và cháy ngay lập tức. "Trong nghề, có những câu nói nghe tưởng chừng như đang đùa nhưng lại mang sức nặng đặc biệt: "Bước lên khỏi hầm hủy nổ là biết mình còn sống". Sau câu nói ấy là cả một hệ thống kỷ luật, kinh nghiệm và sự tỉnh táo được đánh đổi bằng những rủi ro có thật", anh Kế chia sẻ.

Không chỉ đối diện với hiểm nguy trên hiện trường, cán bộ và chiến sĩ công binh Lữ đoàn 7 còn phải thích nghi với điều kiện sinh hoạt dã ngoại kéo dài khi thực hiện nhiệm vụ. Có những điểm đóng quân giữa rừng sâu, việc liên lạc với gia đình trở nên khó khăn vì sóng điện thoại chập chờn. Muốn thực hiện một cuộc gọi ngắn, nhiều người phải đi bộ hàng cây số để tìm nơi có tín hiệu. Đó là chưa kể, những ngày mưa lớn, đường rừng trơn trượt khiến việc di chuyển trở nên vô cùng vất vả. Đêm xuống, mưa lớn kèm gió mạnh thổi tung lán tạm, cả tổ thức trắng trong bộ quân phục ướt sũng.

Và với mùa nắng cũng không dễ chịu hơn. Cái nắng rát bỏng giữa rừng khiến da ai cũng sạm đen, bỏng rát. Nhưng với những người lính công binh, đó đã trở thành một phần quen thuộc của nghề. "Những trải nghiệm ấy dần trở thành điều bình thường. Với những lần nghe tiếng vợ con qua điện thoại là lại có thêm động lực để tiếp tục nhiệm vụ, cố gắng hoàn thành tốt hơn công việc được giao", thiếu tá Hoàng Công Kế tâm sự.

Hồi sinh những vùng "đất chết"

Theo Lữ đoàn Công binh 7, thực hiện chỉ đạo của cấp trên, từ năm 2022 đến nay, đơn vị đồng thời triển khai nhiệm vụ rà phá bom mìn tại một số địa phương thuộc khu vực Gia Lai Đông (Bình Định cũ). Đơn vị đã hoàn thành giai đoạn I từ năm 2022-2024 và hiện đang triển khai giai đoạn II.

Tính riêng tại phường Bồng Sơn, trong giai đoạn II, lực lượng công binh đã khảo sát và rà phá khoảng 220 ha đất. Trong đó, xác định 32 ha còn ô nhiễm bom mìn, vật nổ; 188 ha đã được làm sạch. Qua quá trình xử lý, nhiều loại vật liệu nổ còn sót lại như bom bi, đạn pháo, đạn cối, lựu đạn và đạn M79 đã được thu gom an toàn. Tại xã An Toàn, khu vực từng là chiến trường ác liệt, công tác rà phá còn phức tạp hơn. Lực lượng chức năng đã xử lý gần 180 ha đất ở độ sâu 0,3m phục vụ sản xuất nông nghiệp, thu gom gần 200 vật liệu nổ các loại. Đặc biệt, khu vực sân bay Gia Vực cũ (thôn 1) được xem là "điểm nóng", nơi chỉ hơn 72 ha nhưng phát hiện tới 63 vật liệu nổ. Ngoài ra, đơn vị còn thực hiện rà phá ở độ sâu 3m trên diện tích 9 ha để phục vụ xây dựng nhà chống lũ và trạm y tế. Đến nay, nhiều hạng mục đã được bàn giao mặt bằng an toàn, trong đó có 40 căn nhà chống lũ và 4 trạm y tế. Những vùng đất từng bị xem là nguy hiểm nay đang dần trở lại nhịp sống bình thường.

Thượng tá Hoàng Mạnh Hùng, Chính ủy Lữ đoàn Công binh 7 cho biết: Rà phá bom mìn là nhiệm vụ đặc biệt nguy hiểm nhưng mang ý nghĩa xã hội sâu sắc. "Rà phá bom mìn không chỉ là nhiệm vụ quân sự mà còn là trách nhiệm với nhân dân. Mỗi mét đất được làm sạch là thêm một phần an toàn được trả lại, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội địa phương. Đối với cán bộ, chiến sĩ tham gia rà phá bom mìn, đơn vị luôn quan tâm động viên và có những hình thức khen thưởng kịp thời để anh em hoàn thành tốt nhiệm vụ", ông khẳng định.

Ở góc độ địa phương, ông Đinh Văn Nghin, Chủ tịch UBND xã An Toàn nhìn nhận, bộ đội làm việc rất nghiêm túc, bài bản. Quan trọng hơn là giúp người dân yên tâm sản xuất trên chính mảnh đất của mình. Bà con rất trân trọng những công sức mà người lính công binh đang làm nhiệm vụ trên mảnh đất này. ■

Từ "nuôi nghề" đến sống được với nghề

● THANH MAI

Không ít nghệ sĩ vẫn đang phải chật vật làm thêm công việc bên ngoài để giữ nghề mình đã dành nhiều năm theo đuổi. Khi thu nhập chưa tương xứng với công sức lao động và thời gian đào tạo, áp lực mưu sinh ngày càng đè nặng lên người làm nghề, đồng thời khiến các đơn vị nghệ thuật công lập gặp nhiều khó khăn trong việc duy trì và phát triển lực lượng kế cận. Những chính sách mới về đãi ngộ vì thế được kỳ vọng sẽ tạo thêm điểm tựa để nghệ sĩ có thể sống được bằng nghề.

Việc tháo gỡ những "nút thắt" về chế độ đãi ngộ sẽ tiếp thêm động lực để nghệ sĩ yên tâm sống được với nghề
Ảnh minh họa

Lấy nghề phụ "nuôi" nghề chính

Theo NSƯT Quang Khải (Đoàn Nghệ thuật Cải lương, Nhà hát Sân khấu truyền thống Quốc gia Việt Nam), thu nhập của nghệ sĩ sân khấu truyền thống hiện vẫn còn khoảng cách khá xa so với chi phí sinh hoạt thực tế. Tiền lương và các khoản bồi dưỡng tập luyện, biểu diễn ở mức thấp khiến nhiều người phải tìm thêm việc làm ngoài chuyên môn để trang trải cuộc sống.

Theo quy định hiện hành, mức bồi dưỡng tập luyện cao nhất đối với diễn viên chính khoảng 80.000 đồng/buổi; các vai khác dao động từ 50.000-60.000 đồng. Tiền bồi dưỡng biểu diễn cao nhất khoảng 200.000 đồng mỗi đêm đối với vai chính, các vị trí còn lại thấp hơn đáng kể.

"Có những giai đoạn tập vai chính với cường độ rất cao, nghệ sĩ sút cân, phải tự mua thuốc chữa đau họng, thuốc bổ để giữ sức nhưng tiền bồi dưỡng gần như không đủ. Nhiều người phải tranh thủ những ngày không có lịch tập, lịch diễn để làm MC, tổ chức sự kiện hoặc nhận thêm các công việc liên quan đến chuyên môn nghệ thuật nhằm tăng thu nhập. Với không ít nghệ sĩ, đó là lựa chọn bắt buộc nếu muốn tiếp tục theo nghề", NSƯT Quang Khải chia sẻ.

Sau hơn 25 năm gắn bó với sân khấu, tổng thu nhập hằng tháng của NSƯT Quang Khải, gồm lương và phụ cấp, hiện chỉ ở mức hơn chục triệu đồng. Đây cũng là thực tế của nhiều nghệ sĩ đang hoạt động trong các loại hình nghệ thuật truyền thống.

Câu chuyện của NSƯT Lộc Huyền (Đoàn Nghệ thuật Tuồng, Nhà hát Sân khấu truyền thống Quốc gia Việt Nam) cũng không nằm ngoài thực tế ấy. Ngoài biểu diễn, chị còn tham gia giảng dạy, dẫn chương trình, sáng tác và biên tập các chương trình lễ hội, sử thi để có thêm nguồn thu nhập. Nhưng điều khiến nữ nghệ sĩ trăn trở hơn cả lại nằm ở những đòi hỏi đặc thù của nghề mà không phải khán giả nào cũng nhìn thấy.

Với nghệ sĩ tuồng, biểu diễn là sự kết hợp của thanh nhạc, vũ đạo, võ thuật và kỹ thuật hình thể trong nhiều giờ liên tục. "Có những vai như Đào Tam Xuân, Hồ Nguyệt Cô hay Phàn Định Công, nghệ sĩ phải mặc giáp, mão nặng hơn chục cân, đứng tấn hàng giờ, vận động cường độ cao suốt buổi diễn. Diễn xong gần như kiệt sức. Nhiều nghệ sĩ tuồng gặp vấn đề về khớp gối, cột sống, dây thanh quản từ rất sớm do áp lực nghề nghiệp kéo dài", chị chia sẻ.

Theo NSƯT Lộc Huyền, giữa yêu cầu nghề nghiệp khắt khe và chế độ đãi ngộ hiện nay vẫn còn khoảng cách đáng kể. Đây cũng là một trong những nguyên nhân khiến nhiều người trẻ cân nhắc khi lựa chọn con đường nghệ thuật truyền thống.

Khó khăn càng rõ hơn với lực lượng diễn viên trẻ. NSND Lê Tuấn Cường, Phó Giám đốc phụ trách Nhà hát Sân khấu truyền thống Quốc gia Việt Nam cho biết, mức lương hợp đồng của nhiều diễn viên hiện chỉ khoảng 3-5 triệu đồng/tháng, "không đủ tiền thuê nhà". Trong khi đó, để trở thành một diễn viên sân khấu truyền thống vững nghề cần nhiều năm đào tạo và rèn luyện. Sau 4 năm học tập tại trường, các em thường phải tiếp tục thực hành, tích lũy kinh nghiệm thêm vài năm tại nhà hát mới có thể đảm nhận những vai diễn quan trọng. Khi thu nhập chưa tương xứng với thời gian đào tạo và yêu cầu nghề nghiệp, việc thu hút lực lượng kế cận cho sân khấu truyền thống ngày càng trở thành bài toán khó đối với các đơn vị nghệ thuật.

Thêm điểm tựa cho người làm nghề

Trong bối cảnh đời sống của nhiều nghệ sĩ còn gặp không ít khó khăn, Nghị quyết số 28/2026/QH16 về phát triển văn hóa Việt Nam được kỳ vọng sẽ tạo chuyển biến đáng kể về chế độ đãi ngộ đối với lực lượng hoạt động trong lĩnh vực nghệ thuật biểu diễn.

Theo đó, viên chức và người lao động làm công việc đặc thù tại các đơn vị sự nghiệp công lập nghệ thuật biểu diễn và đơn vị nghệ thuật thuộc lực lượng vũ trang sẽ được hưởng phụ cấp ưu đãi nghề cùng các chế độ bồi dưỡng luyện tập, biểu diễn theo lộ trình cho tới khi áp dụng cơ chế tiền lương mới. Mức phụ cấp ưu đãi nghề được nâng lên từ 40-60% mức lương hiện hưởng đối với các loại hình nghệ thuật truyền thống, nghệ thuật cổ điển, xiếc, cũng như nghệ sĩ công tác tại vùng sâu, vùng xa, biên giới, hải đảo hoặc địa bàn đặc biệt khó khăn. Bên cạnh đó, nghệ sĩ còn được hưởng mức bồi dưỡng luyện tập từ 5-15% mức lương cơ sở cho mỗi buổi tập và từ 15-30% mức lương cơ sở cho mỗi buổi biểu diễn.

Trong những nội dung của Nghị quyết, quy định hỗ trợ đào tạo lại cho nghệ sĩ khi hết tuổi nghề được giới chuyên môn đặc biệt quan tâm. Bởi với một số loại hình nghệ thuật đặc thù, tuổi nghề thường ngắn hơn rất nhiều so với tuổi lao động, trong khi cơ hội chuẩn bị cho một công việc mới vẫn còn không ít hạn chế.

Từ thực tế đó, NSND Tống Toàn Thắng, Giám đốc Liên đoàn Xiếc Việt Nam cho rằng, đây là một trong những điểm có ý nghĩa nhất của Nghị quyết. "Nghệ sĩ xiếc là lực lượng lao động có tính đặc thù rất cao, cường độ tập luyện nặng, nguy cơ chấn thương lớn và tuổi nghề ngắn hơn nhiều ngành nghề khác. Có những nghệ sĩ ngoài 30 tuổi đã không còn đủ điều kiện sức khỏe để tiếp tục biểu diễn, nhưng tuổi lao động vẫn còn rất dài. Trong khi đó, không phải ai cũng có điều kiện học tập nâng cao hoặc chuẩn bị cho một công việc mới. Vì vậy, chính sách hỗ trợ đào tạo lại có ý nghĩa rất thiết thực, giúp nghệ sĩ yên tâm hơn khi lựa chọn gắn bó với nghề", NSND Tống Toàn Thắng chia sẻ.

Ở góc độ quản lý, NSND Lê Tuấn Cường, Phó Giám đốc phụ trách Nhà hát Sân khấu truyền thống Quốc gia Việt Nam nhận định, giá trị lớn nhất của các chính sách mới không chỉ nằm ở việc cải thiện thu nhập mà còn ở khả năng giữ chân lực lượng trẻ cho các đơn vị nghệ thuật. "Đào tạo một nghệ sĩ đã khó, giữ được họ với nghề còn khó hơn. Một diễn viên phải mất nhiều năm học tập và rèn luyện mới có thể đứng vững trên sân khấu. Nếu đời sống không được bảo đảm, rất khó để các em yên tâm gắn bó lâu dài. Vì vậy, việc nâng phụ cấp ưu đãi nghề, tăng mức bồi dưỡng luyện tập, biểu diễn và có chính sách hỗ trợ phù hợp sẽ giúp các nhà hát giảm áp lực về nhân lực, đồng thời tạo điều kiện để nghệ sĩ tập trung cho chuyên môn", NSND Lê Tuấn Cường bày tỏ.

Theo ông, trong bối cảnh các loại hình giải trí hiện đại ngày càng phát triển, việc duy trì đội ngũ kế cận cho nghệ thuật truyền thống đang là thách thức lớn đối với nhiều đơn vị công lập. Bởi vậy, cùng với việc nâng cao đời sống cho nghệ sĩ, điều quan trọng là các chính sách mới cần sớm được triển khai hiệu quả để những người làm nghề thực sự cảm nhận được sự thay đổi trong thực tế. ■

Tổ quốc bình yên và hành trình 80 năm An ninh nhân dân

Từ ngày 11 - 14.6, Bộ Công an tổ chức Gala *Tổ quốc bình yên* cùng chuỗi hoạt động chào mừng kỷ niệm 80 năm Ngày truyền thống lực lượng An ninh nhân dân (12.7.1946 - 12.7.2026) tại phố đi bộ Nguyễn Huệ (phường Sài Gòn, TP.HCM). Gala sẽ khai mạc lúc 20h ngày 11.6 với sự tham dự của khoảng 200 đại biểu, gồm lãnh đạo Bộ Công an, Thành ủy TP.HCM cùng đại diện nhiều cơ quan, đơn vị.

Điểm nhấn của chương trình là triển lãm *80 năm An ninh nhân dân - Lá chắn thầm lặng,* diễn ra xuyên suốt từ ngày 11 - 14, giới thiệu tư liệu, hình ảnh, hiện vật kết hợp công nghệ hiện đại, tái hiện chặng đường xây dựng, chiến đấu và trưởng thành của lực lượng An ninh nhân dân thông qua 5 phân khu và 11 chủ đề. Người dân tham quan có thể trải nghiệm nhiều hoạt động tương tác như bức tường an ninh mạng chống lừa đảo, trò chơi ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI), công nghệ UAV, hệ thống camera thông minh và bảo tàng số. Bên cạnh đó là các không gian giới thiệu hoạt động đối ngoại của lực lượng Công an nhân dân, phổ biến pháp luật, chuyển đổi số trong lĩnh vực xuất nhập cảnh và những dấu ấn của Công an TP.HCM trong công tác bảo đảm an ninh, trật tự.

Trong khuôn khổ chuỗi hoạt động, Bộ Công an cũng tổ chức thăm hỏi, tặng quà các nguyên lãnh đạo Đảng, Nhà nước trưởng thành từ lực lượng Công an nhân dân và các nguyên lãnh đạo Bộ Công an đang sinh sống tại TP.HCM.

H.HẠNH

NGƯỜI GIỮ TÌNH HỮU NGHỊ VIỆT - LÀO BẰNG ÂM NHẠC

Bài 2: Dành nửa thế kỷ viết lời tri ân Bác Hồ

● VĨNH QUÝ

Nếu cuộc gặp Chủ tịch Hồ Chí Minh là dấu mốc mở đầu cho hành trình đặc biệt của Douangmixay Likayya, thì hơn nửa thế kỷ sau đó là quãng đời ông lặng lẽ gửi lòng biết ơn Việt Nam vào âm nhạc. Từ những ca khúc đầu tiên đến bản giao hưởng *Hồng Hà - Mê Kông*, người nhạc sĩ tài hoa đã để kể câu chuyện về Bác Hồ và tình hữu nghị Việt - Lào bằng những giai điệu của riêng mình.

Nhạc sĩ Douangmixay Likayya bên cạnh 4 câu thơ nói về tình hữu nghị Việt - Lào

Nhạc sĩ Douangmixay Likayya bắt đầu ấp ủ bản giao hưởng Hồng Hà - Mê Kông *từ năm 1965 và hoàn thành vào năm 2009. Suốt 44 năm, tác phẩm liên tục được bổ sung, chỉnh sửa trước khi ra mắt công chúng. Với người nhạc sĩ Lào, đây không chỉ là công trình âm nhạc lớn nhất đời mình mà còn là lời tri ân dành cho Chủ tịch Hồ Chí Minh và đất nước Việt Nam.*

Những giai điệu ngân lên từ ký ức Việt Nam

Năm 1965, Douangmixay Likayya trở về Lào và bước vào con đường hoạt động văn hóa nghệ thuật. Đất nước khi ấy vẫn còn nhiều gian khó. Người nghệ sĩ vừa làm công việc sáng tạo, vừa gánh trên vai trách nhiệm góp phần cổ vũ tinh thần nhân dân và xây dựng đời sống văn hóa mới. Cùng với hành trang nghề nghiệp, ông mang theo những ký ức chưa bao giờ phai nhạt về Việt Nam. Những năm tháng lưu học và tình cảm mà nhân dân Việt Nam dành cho các học sinh Lào đã theo ông suốt nhiều thập kỷ.

Trong ký ức ấy, cuộc gặp Chủ tịch Hồ Chí Minh năm 1959 luôn chiếm một vị trí đặc biệt. Khi đó, Douangmixay Likayya mới 13 tuổi, đang học tập tại Tuyên Quang. Trong lần đến thăm trường, Bác Hồ không vào thẳng nơi đón tiếp mà lặng lẽ xuống khu bếp để hỏi thăm bữa ăn, điều kiện sinh hoạt của học sinh. Sự gần gũi, giản dị của Người đã để lại dấu ấn sâu sắc trong tâm trí cậu thiếu niên người Lào và trở thành một kỷ niệm không thể phai mờ.

Điều ông nhớ nhất lại là lời căn dặn của Bác: "Các cháu, các em đến học tập ở Việt Nam hãy cố gắng để sau này thành một người cán bộ giải phóng đất nước Lào". Theo năm tháng, lời dặn ấy không dừng lại ở một ký ức đẹp của tuổi trẻ, nó trở thành động lực để ông cống hiến cho đất nước và cũng là sợi dây bền bỉ gắn kết ông với những sáng tác về Bác Hồ và Việt Nam sau này.

"Âm nhạc của tôi bắt đầu từ lòng biết ơn. Tôi biết ơn những người đã giúp đỡ mình khi còn là lưu học sinh, biết ơn những năm tháng được sống trên đất Việt và biết ơn vì đã có cơ hội được gặp Chủ tịch Hồ Chí Minh. Có lẽ vì thế mà trong rất nhiều sáng tác của mình, tôi luôn muốn dành một phần tình cảm cho Việt Nam", ông chia sẻ.

Từ những ký ức ấy, sự gắn bó với Việt Nam ngày càng sâu đậm hơn khi Douangmixay Likayya dành nhiều năm tìm hiểu về cuộc đời Chủ tịch Hồ Chí Minh và lịch sử quan hệ Việt Nam - Lào. Với ông, đó không phải là một chủ đề sáng tác để lựa chọn, mà là điều luôn hiện hữu trong suy nghĩ của mình. Sự kính trọng dành cho Bác Hồ cùng tình cảm đối với đất nước từng cưu mang mình đã trở thành mạch nguồn cho nhiều tác phẩm ra đời sau này.

Theo ông Âu Việt Hưng, Giám đốc Trung tâm Văn hóa Việt Nam tại Lào, âm nhạc của Douangmixay Likayya chạm đến người nghe bởi những cảm xúc được nuôi dưỡng từ chính trải nghiệm cuộc đời. "Những sáng tác về Chủ tịch Hồ Chí Minh và tình hữu nghị Việt Nam - Lào là cách nhạc sĩ lưu giữ bằng giai điệu những điều mình luôn trân quý. Chính điều đó giúp âm nhạc của ông tạo được sự đồng cảm với công chúng ở cả hai nước", ông Hưng nhận xét.

Trong nhiều năm cầm bút, Douangmixay Likayya luôn dành vị trí đặc biệt cho những sáng tác về Chủ tịch Hồ Chí Minh và mối quan hệ Việt - Lào. Nhưng phải đến *Hồng Hà - Mê Kông,* những cảm xúc ấy mới kết tinh thành công trình âm nhạc lớn nhất đời ông.

Gần nửa thế kỷ cho một lời hứa

Ý tưởng về bản giao hưởng *Hồng Hà - Mê Kông* được Douangmixay Likayya ấp ủ từ khi còn trẻ. Bốn câu thơ của Chủ tịch Hồ Chí Minh về tình hữu nghị Việt Nam - Lào đã trở thành điểm khởi đầu cho công trình âm nhạc lớn nhất đời ông.

Càng đi sâu vào bản thảo, người nhạc sĩ càng nhận ra mình đang đứng trước một đề tài cần nhiều thời gian hơn dự tính. Bởi điều ông muốn chuyển tải không chỉ nằm trong những khuôn nhạc, mà còn ở những suy ngẫm về lịch sử, về tình cảm giữa hai dân tộc và những trải nghiệm đã theo mình suốt nhiều thập kỷ. "Tôi luôn nghĩ, có những tác phẩm cần thời gian để chín. Viết về Bác Hồ, với tôi, là trách nhiệm đối với lịch sử, đối với tình hữu nghị giữa hai dân tộc và đối với những ân tình mà nước Việt đã dành cho tôi", ông tâm sự.

Có lẽ cũng bởi vậy mà *Hồng Hà - Mê Kông* theo ông qua nhiều chặng đường. Bên cạnh công việc chuyên môn, người nhạc sĩ vẫn miệt mài tìm đọc các tài liệu về Chủ tịch Hồ Chí Minh, về quan hệ Việt Nam - Lào và những câu chuyện gắn với lịch sử hai quốc gia. Mỗi lần có thêm một góc nhìn mới, ông lại trở về với bản thảo, chỉnh sửa, bổ sung rồi tiếp tục suy ngẫm.

Có những thời điểm tác phẩm gần như hoàn thiện nhưng rồi lại tạm dừng. Nhiều chương nhạc được viết đi viết lại qua nhiều năm. Từ khi còn là một nhạc sĩ trẻ cho đến lúc bước sang tuổi xế chiều, Douangmixay Likayya vẫn chưa cho phép mình thôi trăn trở về bản giao hưởng ấy. Không ít đồng nghiệp cho rằng ông quá khắt khe với chính mình. Còn với ông, sự thận trọng là cách bày tỏ lòng kính trọng đối với Chủ tịch Hồ Chí Minh và những câu chuyện lịch sử mà tác phẩm muốn kể lại.

Năm 2009, *Hồng Hà - Mê Kông* chính thức được công diễn tại Hà Nội và TP Hồ Chí Minh, khép lại hành trình kéo dài 44 năm. Với khán giả, đó là chương trình nghệ thuật đặc biệt. Còn với Douangmixay Likayya, đó là giây phút ông có thể đặt xuống một tâm nguyện đã dành gần nửa cuộc đời để theo đuổi.

Khi những giai điệu cuối cùng khép lại đêm diễn, điều đọng lại trong Douangmixay Likayya không phải niềm vui của một tác giả vừa hoàn thành tác phẩm lớn nhất đời mình. Ông nghĩ đến Bác Hồ, đến quãng thời gian lưu học trên đất Việt và những nghĩa tình đã gắn kết nhân dân hai nước. "Tôi nhẹ nhõm và hạnh phúc, vì cuối cùng tôi cũng có thể gửi đến Người lời tri ân từ trái tim", ông chia sẻ.

Theo ông Nguyễn Thành Huy, cán bộ Đại sứ quán Việt Nam tại Lào, giá trị của những tác phẩm như *Hồng Hà - Mê Kông* không nằm ở âm nhạc đơn thuần, mà còn ở khả năng kể lại những câu chuyện lịch sử bằng ngôn ngữ giàu cảm xúc. "Qua các sáng tác của nhạc sĩ Douangmixay Likayya, thế hệ trẻ có thêm một cách tiếp cận gần gũi hơn với lịch sử quan hệ Việt Nam - Lào, với những hy sinh của các thế hệ đi trước và những tình cảm đã gắn kết hai dân tộc suốt nhiều năm qua", ông Huy chia sẻ.

Sau *Hồng Hà - Mê Kông,* nhiều người nghĩ Douangmixay Likayya đã hoàn thành tâm nguyện lớn nhất đời mình. Nhưng ở tuổi ngoài 80, ông vẫn miệt mài với dự định viết bản giao hưởng về *Đường 9 Nam Lào*, nơi ghi dấu nhiều ký ức của những năm tháng chiến tranh khốc liệt.

Hơn nửa thế kỷ, người nhạc sĩ ấy đã gửi vào âm nhạc tình cảm sâu đậm dành cho Việt Nam và những câu chuyện về mối quan hệ thủy chung giữa hai dân tộc. Và hành trình ấy vẫn đang được viết tiếp... ■

(Còn tiếp)

Nhạc sĩ Douangmixay Likayya tham quan phòng trưng bày Khu lưu niệm Chủ tịch Hồ Chí Minh tại Savannakhet

Nhạc sĩ Douangmixay Likayya và các nghệ nhân hát dân ca Lào ở huyện Sê Pôn

Các địa phương đã sẵn sàng cho kỳ thi tốt nghiệp THPT năm 2026

THÙY TRANG - BÌNH THỦY

Năm 2026 đánh dấu lần đầu tiên kỳ thi tốt nghiệp THPT được tổ chức theo mô hình chính quyền địa phương hai cấp tại 34 tỉnh, thành phố sau sắp xếp đơn vị hành chính. Kỳ thi diễn ra trong hai ngày 11 và 12.6 với hơn 1,2 triệu thí sinh đăng ký dự thi. Đến thời điểm này, các địa phương đã cơ bản hoàn tất công tác chuẩn bị, từ cơ sở vật chất, nhân lực đến các phương án bảo đảm an ninh, an toàn và hỗ trợ thí sinh, sẵn sàng cho kỳ thi diễn ra nghiêm túc, đúng quy chế.

Thí sinh thi tốt nghiệp THPT tại TP.HCM năm 2025

Chủ động mọi phương án cho kỳ thi an toàn, nghiêm túc

Cà Mau là một trong những địa phương sớm hoàn tất các điều kiện tổ chức kỳ thi tốt nghiệp THPT năm 2026 với gần 19.700 thí sinh tham dự. Địa phương bố trí 35 điểm thi chính thức và 4 điểm thi dự phòng. Theo ông Tạ Thanh Vũ, Phó Giám đốc Sở GD&ĐT tỉnh Cà Mau, các khâu chuẩn bị đã được triển khai đồng bộ trên toàn tỉnh. Do địa bàn rộng, việc bố trí điểm thi được tính toán kỹ nhằm tạo thuận lợi cho thí sinh, hạn chế tối đa việc phải di chuyển xa. Điều kiện về phòng thi, bàn ghế, quạt, ánh sáng cùng khu vực bảo quản đề thi, bài thi đều đã được kiểm tra kỹ lưỡng.

"Một trong những nội dung được địa phương đặc biệt quan tâm là phòng, chống gian lận thi cử bằng thiết bị công nghệ cao. Ngành giáo dục đã tổ chức tập huấn nghiệp vụ cho toàn bộ lực lượng tham gia kỳ thi, chú trọng kỹ năng nhận diện các thiết bị công nghệ có thể bị lợi dụng để gian lận. Công tác phối hợp với lực lượng công an cũng được tăng cường trong tất cả các khâu từ bảo quản đề thi, bài thi đến tổ chức coi thi. Tuy nhiên, giải pháp quan trọng nhất vẫn là nâng cao nhận thức và xây dựng ý thức trung thực cho học sinh. Chúng tôi luôn nhấn mạnh kết quả kỳ thi phải phản ánh đúng năng lực thực chất của người học", ông Tạ Thanh Vũ cho biết.

Cùng với Cà Mau, nhiều địa phương trong khu vực cũng đã hoàn tất các điều kiện phục vụ kỳ thi. Tại Vĩnh Long, hơn 36.500 thí sinh sẽ dự thi tại 91 điểm thi chính thức và 25 điểm thi dự phòng. Lãnh đạo Sở GD&ĐT tỉnh thông tin, hệ thống camera giám sát, phòng bảo quản đề thi, bài thi, phòng chờ và các khu vực chức năng đã được chuẩn bị đầy đủ theo quy định. Gần 5.700 cán bộ, giáo viên, nhân viên cùng lực lượng công an, y tế được huy động tham gia phục vụ kỳ thi.

Tại An Giang, công tác chuẩn bị được triển khai từ sớm với 78 điểm thi chính thức và 3 điểm thi dự phòng, phục vụ gần 40.000 thí sinh đăng ký dự thi. Theo bà Nguyễn Thị Minh Thúy, Phó Chủ tịch UBND tỉnh An Giang, đối với đặc khu Phú Quốc có hơn 1.000 thí sinh dự thi, địa phương đã xây dựng phương án vận chuyển đề thi ra đảo nhằm bảo đảm an toàn tuyệt đối. Các yêu cầu về cơ sở vật chất, nhân lực, bảo mật đề thi và an ninh khu vực thi đều đã được rà soát, sẵn sàng cho kỳ thi.

Trong khi đó, tại TP.HCM - địa phương có số lượng thí sinh dự thi lớn nhất cả nước - công tác chuẩn bị được triển khai với quy mô tương ứng. Giám đốc Sở GD&ĐT TP.HCM Nguyễn Văn Hiếu cho biết, thành phố có gần 143.000 thí sinh đăng ký dự thi, trong đó hơn 8.000 thí sinh tự do.

Thành phố bố trí 246 điểm thi với hơn 6.000 phòng thi. Trong số này, 242 điểm thi đã từng phục vụ kỳ thi tuyển sinh lớp 10 nên cơ sở vật chất cơ bản đáp ứng yêu cầu. Sở GD&ĐT phối hợp với Công an TP.HCM tổ chức tập huấn riêng cho lực lượng bảo vệ tại các điểm thi, đồng thời cập nhật những phương thức gian lận mới bằng công nghệ cao để chủ động phòng ngừa.

"Đối với công tác vận chuyển đề thi, thành phố đã xây dựng nhiều phương án phù hợp với địa bàn rộng sau sắp xếp đơn vị hành chính. TP.HCM có địa bàn xa nhất gần 200km, Sở GD&ĐT đã phối hợp với ngành công an tổ chức vận chuyển, giao đề thi trước một ngày. Riêng tại đặc khu Côn Đảo, các phương án vận chuyển bằng đường hàng không cùng phương án dự phòng đều đã sẵn sàng", ông Nguyễn Văn Hiếu thông tin.

Tiếp sức để không thí sinh nào bị bỏ lại phía sau

Bên cạnh việc bảo đảm các điều kiện tổ chức kỳ thi, nhiều địa phương tiếp tục triển khai các hoạt động hỗ trợ nhằm tạo thuận lợi cho thí sinh, nhất là những em có hoàn cảnh khó khăn hoặc phải di chuyển xa đến điểm thi.

Tại Cà Mau, tính đến đầu tháng 6, hơn 382 học sinh đã nhận hỗ trợ kinh phí với tổng số tiền trên 252 triệu đồng. Đồng hành cùng thí sinh trong kỳ thi năm nay còn có 54 đội hình "Tiếp sức mùa thi" với hơn 900 tình nguyện viên tham gia hỗ trợ tại các điểm thi trên địa bàn.

Ở TP Cần Thơ, học sinh lớp 12 và thí sinh tự do chưa tốt nghiệp THPT được sắp xếp điểm thi gần nơi cư trú hoặc học tập. Những trường hợp phải đi xa được hỗ trợ phương tiện, chỗ ở và suất ăn miễn phí. Đối với thí sinh tự do dự thi để xét tuyển đại học, cao đẳng, ngành giáo dục phối hợp với các đơn vị liên quan hỗ trợ tìm chỗ trọ giá rẻ và phương tiện đi lại. Sở GD&ĐT TP Cần Thơ cũng công bố đường dây nóng để tiếp nhận, hỗ trợ và giải đáp các thông tin liên quan đến kỳ thi trong thời gian diễn ra.

Tại TP.HCM, chương trình "Tiếp sức mùa thi" tiếp tục được triển khai với quy mô lớn. Hơn 6.000 sinh viên tình nguyện sẽ có mặt tại 246 điểm thi để hỗ trợ thí sinh và phụ huynh. Các hoạt động tập trung vào hướng dẫn làm thủ tục, hỗ trợ sơ cấp cứu, điều phối giao thông, phát vật phẩm thiết yếu và tư vấn thông tin tuyển sinh.

Trong khi đó, TP Đồng Nai triển khai chính sách miễn 100% tiền vé xe buýt cho thí sinh và giáo viên tham gia kỳ thi từ ngày 10 - 12.6. Sở Xây dựng yêu cầu các đơn vị vận tải tăng chuyến, bố trí phương tiện dự phòng, đặc biệt trên những tuyến đi qua các điểm thi nhằm bảo đảm việc đi lại thông suốt, hạn chế nguy cơ thí sinh đến muộn do thiếu phương tiện.

Những suất hỗ trợ kinh phí, chỗ ở, phương tiện đi lại cùng sự đồng hành của hàng nghìn tình nguyện viên đang góp phần giúp thí sinh yên tâm bước vào kỳ thi tốt nghiệp THPT năm 2026.

Từ đất liền đến hải đảo, từ đô thị lớn đến những địa bàn còn nhiều khó khăn, công tác chuẩn bị cho kỳ thi đã được các địa phương triển khai đồng bộ với tinh thần chủ động và trách nhiệm. Không chỉ bảo đảm các điều kiện tổ chức thi an toàn, nghiêm túc, nhiều giải pháp hỗ trợ thiết thực cũng được thực hiện nhằm tạo thuận lợi cho thí sinh trong những ngày thi. Sự vào cuộc của ngành giáo dục, chính quyền địa phương, lực lượng chức năng và các tổ chức xã hội đang góp phần tạo nên tâm thế vững vàng để hơn 1,2 triệu thí sinh tự tin bước vào kỳ thi quan trọng của tuổi học trò. ■

Lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam năm 2026 thu hút đông đảo du khách

Từ ngày 7 - 12.6 (tức 22 - 27.4 âm lịch), UBND tỉnh An Giang tổ chức Lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam năm 2026, thu hút đông đảo người dân và du khách thập phương. Đây là năm đầu tiên lễ hội được tổ chức sau khi tỉnh vận hành mô hình chính quyền địa phương hai cấp, đồng thời đánh dấu một năm triển khai Chương trình hành động quốc gia bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể "Lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam" sau khi được UNESCO ghi danh vào Danh mục Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại vào tháng 12.2024.

Theo ông Lê Văn Phước, Phó Chủ tịch UBND tỉnh An Giang, Trưởng ban Tổ chức, việc tổ chức lễ hội nhằm tiếp tục thực hiện các cam kết trong công tác bảo vệ và phát huy giá trị di sản, đồng thời quảng bá những giá trị văn hóa truyền thống đặc sắc của địa phương đến du khách trong nước và quốc tế.

An Giang hiện có 153 di tích được xếp hạng, 11 di sản văn hóa phi vật thể quốc gia và một di sản văn hóa phi vật thể được UNESCO ghi danh. Việc Lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam trở thành di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại không chỉ là niềm tự hào của địa phương mà còn đặt ra trách nhiệm trong việc bảo tồn, phát huy giá trị di sản theo các cam kết quốc tế.

Được tổ chức hằng năm từ ngày 22 - 27 tháng Tư âm lịch, Lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam là một trong những lễ hội tín ngưỡng dân gian lớn nhất khu vực Nam Bộ, thu hút hàng triệu lượt người dân và du khách đến chiêm bái. Trải qua nhiều thế hệ, lễ hội đã trở thành nét sinh hoạt văn hóa tâm linh tiêu biểu, phản ánh đời sống tín ngưỡng và những giá trị văn hóa đặc sắc của vùng đất Nam Bộ.

Lãnh đạo tỉnh An Giang cho biết, sẽ tiếp tục gìn giữ, phát huy giá trị di sản, tổ chức lễ hội bảo đảm đúng nghi thức truyền thống, thực hiện nếp sống văn minh trong hoạt động tín ngưỡng và gắn bảo tồn văn hóa với phát triển du lịch bền vững.

ANH HUY - MINH TRUNG

Kể với thế giới về quê hương mình

● M.HẢI - K.CHI

Khi đứng trước bạn bè đến từ nhiều quốc gia tại Diễn đàn Học tập Toàn cầu 2026 ở Ghana, Nguyễn Ánh Dương không chọn nói về những điều lớn lao. Cô học trò lớp 9 mang theo hình ảnh quê hương Hội An với những cánh đồng, di tích lịch sử, môi trường sống và những người trẻ đang chung tay gìn giữ các giá trị ấy. Từ hành trình của CLB "Công dân xanh", em đã lan tỏa tình yêu quê hương và ý thức trách nhiệm với cộng đồng đến bạn bè quốc tế.

Ánh Dương đã mang câu chuyện về quê hương mình kể cho các bạn trẻ đến từ nhiều quốc gia tham gia Diễn đàn Học tập Toàn cầu 2026 tại Ghana Ảnh: NVCC

Mang màu xanh quê nhà ra thế giới

Nguyễn Ánh Dương - học sinh lớp 9 Trường THCS Huỳnh Thị Lựu, phường Hội An Đông, thành phố Đà Nẵng - là một trong những đại diện của Việt Nam tham dự Diễn đàn Học tập Toàn cầu (GLF 2026) tại Ghana. Cô học trò nhỏ mang đến diễn đàn mô hình "Công dân xanh" cùng những sáng kiến bảo vệ môi trường, gìn giữ các giá trị văn hóa được khởi nguồn từ chính quê hương và cuộc sống quanh em.

GLF 2026 quy tụ hơn 90 đại biểu là thanh thiếu niên và các nhóm dự án đến từ Ghana, Senegal, Việt Nam, Ấn Độ, Ecuador và Colombia, cùng đại diện các tổ chức đối tác và chính quyền địa phương. Đây là diễn đàn nằm trong khuôn khổ chương trình Thành phố lành mạnh cho Thanh thiếu niên - Giai đoạn II (HCA-II) do Fondation Botnar tài trợ và được Ecorys (Thụy Sĩ) quản lý. Đoàn Việt Nam tham dự gồm đại diện dự án HCA-II Đà Nẵng và dự án Công dân xanh - Thành phố lành mạnh.

Ít ai biết hành trình đưa Ánh Dương đến Ghana bắt đầu từ một lựa chọn rất gần gũi. Khi Trung tâm Sống và Học tập vì môi trường và cộng đồng (Live & Learn) triển khai các hoạt động thuộc chương trình HCA tại trường học trên địa bàn Đà Nẵng, Dương đã đăng ký tham gia và chọn theo đuổi chủ đề "Du lịch - di tích lịch sử - môi trường xanh, sạch".

Lý giải về lựa chọn ấy, Dương cho biết em muốn bắt đầu từ chính những điều quen thuộc của quê hương mình. "Con thấy chủ đề này gần gũi, thiết thực như một phần không thể thiếu trong cuộc sống hằng ngày. Ở Hội An, du lịch gắn với văn hóa bản địa, từ đồng ruộng, cây lúa, vườn rau đến con trâu. Nhưng muốn phát triển du lịch và thu hút du khách, chúng ta phải gìn giữ di tích lịch sử và bảo vệ môi trường", em chia sẻ.

Không chỉ là học sinh có thành tích học tập tốt, Ánh Dương còn là một cán bộ Đoàn năng động, tích cực kết nối và vận động bạn bè cùng tham gia các hoạt động cộng đồng. Dưới sự hướng dẫn của các tình nguyện viên và chuyên gia của Live & Learn, những ý tưởng ban đầu dần được hiện thực hóa thành các hoạt động cụ thể, thu hút ngày càng nhiều học sinh tham gia.

Từ mong muốn tạo ra một không gian để các bạn trẻ cùng học hỏi, sáng tạo và hành động vì cộng đồng, Dương thành lập CLB "Công dân xanh". Trong vai trò chủ nhiệm, em quản lý trang thông tin của câu lạc bộ, tổ chức các buổi sinh hoạt, tập huấn và hướng dẫn những thành viên mới. Từ một nhóm nhỏ trong trường học, CLB dần trở thành nơi kết nối những học sinh có chung mối quan tâm đối với môi trường và các vấn đề của địa phương.

Những hoạt động của Dương cũng là một phần trong chương trình Thành phố Lành mạnh cho Thanh thiếu niên (HCA), sáng kiến quốc tế nhằm nâng cao sức khỏe, phúc lợi và sự tham gia của thanh thiếu niên tại các đô thị đang phát triển. Tại Việt Nam, chương trình được triển khai thông qua Dự án Thành phố Lành mạnh cho Thanh thiếu niên Đà Nẵng (HCA Đà Nẵng) và Dự án "Thúc đẩy đổi mới của giới trẻ và cộng đồng vì phát triển đô thị bền vững" tại Hội An.

Thông qua các CLB "Công dân xanh", học sinh được khuyến khích đề xuất sáng kiến bảo vệ môi trường, rèn luyện kỹ năng lãnh đạo, làm việc nhóm và tham gia giải quyết những vấn đề của cộng đồng. Các cuộc thi về đổi mới sáng tạo, những hoạt động trải nghiệm thực tế cùng các buổi giao lưu giữa học sinh nhiều trường học ở Đà Nẵng và Quảng Nam trước đây đã trở thành môi trường để những bạn trẻ như Ánh Dương trưởng thành, tự tin hơn và nuôi dưỡng trách nhiệm đối với nơi mình đang sống.

Ươm mầm trách nhiệm cộng đồng

Với Ánh Dương, những buổi giao lưu giữa các CLB "Công dân xanh" không chỉ là dịp gặp gỡ bạn bè cùng trang lứa mà còn là cơ hội để học hỏi những kinh nghiệm thực tế từ nhiều địa phương khác nhau. Mỗi câu chuyện, mỗi sáng kiến đều giúp các thành viên hiểu hơn về những vấn đề cộng đồng đang phải đối mặt và cách người trẻ có thể chung tay tìm giải pháp.

Một trong những chủ đề để lại nhiều ấn tượng với Dương là kinh nghiệm phòng tránh thiên tai, lũ lụt. Từ những chia sẻ của các bạn ở vùng thường xuyên chịu ảnh hưởng bởi mưa lũ, các thành viên đã cùng nhau tìm hiểu những kinh nghiệm ứng phó được đúc kết qua nhiều thế hệ. "Đây là một đề tài rất hữu ích. Chúng con đã cùng nhau phỏng vấn những người lớn tuổi ở địa phương, ghi chép lại các kinh nghiệm giúp giảm thiểu thiệt hại về người và tài sản. Sau đó, những kiến thức này được chia sẻ rộng rãi để nhiều người cùng tham khảo", Dương kể.

Không dừng lại ở những hoạt động trong trường học hay địa phương, các mô hình tiêu biểu của dự án còn được lựa chọn tham gia giao lưu, chia sẻ kinh nghiệm tại Hà Nội, Thái Lan. Từ những hoạt động bền bỉ của CLB "Công dân xanh", Ánh Dương dần trở thành một trong những gương mặt tiêu biểu và được chọn đại diện thanh thiếu niên Việt Nam tham dự Diễn đàn Học tập Toàn cầu 2026 tại Ghana.

Điều đáng quý là những sáng kiến mà Dương và các thành viên CLB theo đuổi luôn bắt nguồn từ đời sống thực tế và những kinh nghiệm được tích lũy trong cộng đồng. Từ câu chuyện bảo vệ môi trường, gìn giữ di sản văn hóa đến kinh nghiệm ứng phó với thiên tai, tất cả đều xuất phát từ mong muốn góp phần làm cho nơi mình sống trở nên tốt đẹp hơn.

Sau những ngày tham gia diễn đàn ở Ghana, Ánh Dương lại trở về với nhịp sống quen thuộc của một học sinh lớp 9: Đến trường, học bài và chuẩn bị cho kỳ thi vào lớp 10 phía trước. Nhưng bên cạnh sách vở, cô bé vẫn dành thời gian cho CLB "Công dân xanh", cho những hoạt động cộng đồng mà mình yêu thích. Với Dương, tình yêu quê hương không bắt đầu từ những điều lớn lao, mà từ việc biết trân trọng môi trường sống, những giá trị văn hóa quanh mình và sẵn sàng chung tay gìn giữ chúng. Hành trình từ Hội An đến Ghana rồi sẽ khép lại, nhưng những bài học về trách nhiệm, sự sẻ chia và tình yêu với nơi mình lớn lên vẫn tiếp tục đồng hành cùng cô học trò nhỏ trên chặng đường trưởng thành phía trước. ■

Hơn 1.000 hộ khó khăn ở Cà Mau được hỗ trợ nhà ở

UBND tỉnh Cà Mau vừa ban hành kế hoạch hỗ trợ nhà ở cho các đối tượng khó khăn trên địa bàn với tổng kinh phí hơn 80,7 tỉ đồng, dự kiến triển khai trong quý III.2026. Theo kế hoạch, toàn tỉnh sẽ hỗ trợ 1.069 căn nhà. Trong đó, 369 căn dành cho hộ gia đình có con đẻ của người hoạt động kháng chiến bị nhiễm chất độc hóa học, gồm 249 căn xây mới và 120 căn sửa chữa; 700 căn xây mới được hỗ trợ cho hộ nghèo, hộ cận nghèo.

Mức hỗ trợ là 80 triệu đồng đối với mỗi căn xây mới và 40 triệu đồng đối với mỗi căn sửa chữa. Các công trình phải bảo đảm tiêu chuẩn "3 cứng", gồm nền cứng, khung - tường cứng và mái cứng, phù hợp với điều kiện thực tế của địa phương. Nguồn kinh phí thực hiện được huy động từ nhiều kênh. Trong đó, Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam hỗ trợ xây dựng 369 căn nhà cho nhóm đối tượng chính sách; nguồn vận động của Ủy ban MTTQ Việt Nam tỉnh Cà Mau hỗ trợ 525 căn cho hộ nghèo, hộ cận nghèo.

Bên cạnh đó, cấp ủy, chính quyền và các cơ quan, đơn vị trong tỉnh đóng góp kinh phí hỗ trợ 175 căn nhà. Cụ thể, khối Đảng, Mặt trận và các tổ chức chính trị - xã hội cấp tỉnh hỗ trợ 35 căn; chính quyền cấp tỉnh hỗ trợ 65 căn; các xã, phường hỗ trợ 75 căn. Chương trình nhằm cải thiện điều kiện nhà ở cho hộ nghèo, hộ cận nghèo và gia đình chính sách, góp phần giúp người dân ổn định cuộc sống, từng bước giảm nghèo bền vững và bảo đảm an sinh xã hội.

Ngoài nguồn kinh phí hỗ trợ, tỉnh cũng khuyến khích các địa phương tiếp tục huy động nguồn lực xã hội hóa từ cộng đồng, dòng họ và sự đối ứng của các hộ gia đình để nâng cao chất lượng công trình, ưu tiên bổ sung các hạng mục vệ sinh đạt chuẩn.

B.TRƯỜNG

CLB bóng đá Hà Nội đón nhận Huân chương Lao động hạng Nhì

Nhân kỷ niệm 20 năm thành lập, CLB bóng đá Hà Nội đã vinh dự đón nhận Huân chương Lao động hạng Nhì. Buổi lễ quan trọng này được tổ chức vào tối 8.6, tại Hà Nội.

Đến dự có các Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng: Chủ nhiệm Văn phòng Chủ tịch nước Lê Khánh Hải; Phó Giám đốc Thường trực Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh Lê Hải Bình. Cùng dự có Thứ trưởng Bộ VHTTDL Hoàng Đạo Cương; Phó Chủ tịch Thường trực HĐND TP Hà Nội Trần Thế Cương; Phó Chủ tịch UBND TP Hà Nội Vũ Thu Hà; Nhà sáng lập, Chủ tịch Điều hành Tập đoàn T&T, Chủ tịch HĐQT Ngân hàng SHB Đỗ Quang Hiển cùng đông đảo thành viên CLB bóng đá Hà Nội.

Thứ trưởng Bộ VHTTDL Hoàng Đạo Cương trao Huân chương Lao động hạng Nhì cho Chủ tịch CLB bóng đá Hà Nội Đỗ Vinh Quang

Tại buổi lễ, thừa ủy quyền của Chủ tịch nước, Thứ trưởng Bộ VHTTDL Hoàng Đạo Cương đã trao tặng Huân chương Lao động hạng Nhì cho CLB bóng đá Hà Nội. Phát biểu tại buổi lễ, Thứ trưởng Hoàng Đạo Cương đánh giá, trong sự phát triển chung của thể thao nước nhà, bóng đá luôn giữ vị trí đặc biệt và nhận được sự quan tâm sâu sắc của nhân dân. Những thành công của bóng đá Việt Nam thời gian qua có sự đóng góp quan trọng của các câu lạc bộ bóng đá chuyên nghiệp, trong đó có CLB Hà Nội. Trải qua 20 năm xây dựng và phát triển, từ một đội bóng khởi đầu ở giải hạng Ba, CLB bóng đá Hà Nội đã vươn lên trở thành một trong những câu lạc bộ giàu thành tích nhất của bóng đá Việt Nam với 6 chức vô địch quốc gia, 3 cup Quốc gia, 5 Siêu cup Quốc gia cùng nhiều thành tích nổi bật khác.

Theo Thứ trưởng Hoàng Đạo Cương, điều đáng trân trọng không chỉ nằm ở những danh hiệu mà còn ở chiến lược phát triển bền vững được câu lạc bộ kiên trì theo đuổi trong suốt nhiều năm qua. Đặc biệt, công tác đào tạo trẻ luôn được xác định là nền tảng quan trọng trong quá trình phát triển. Nhiều thế hệ cầu thủ trưởng thành từ CLB bóng đá Hà Nội đã trở thành lực lượng nòng cốt của đội tuyển quốc gia, đóng góp tích cực vào những thành công của bóng đá Việt Nam trong thời gian qua.

Đặc biệt, hệ thống đào tạo trẻ của câu lạc bộ tiếp tục khẳng định vị thế là một trong những trung tâm đào tạo bóng đá trẻ hàng đầu cả nước. Trong thành công của đội tuyển U17 Việt Nam giành quyền tham dự FIFA U17 World Cup 2026 lần đầu tiên trong lịch sử, có sự đóng góp của nhiều cầu thủ trưởng thành từ hệ thống đào tạo của CLB bóng đá Hà Nội.

Thứ trưởng Hoàng Đạo Cương cũng gửi lời chúc mừng tới HLV Cristiano Roland cùng Ban huấn luyện và đội tuyển U17 Việt Nam. Ông nhấn mạnh, những thành quả đạt được hôm nay là kết tinh của tâm huyết, sự cống hiến của nhiều thế hệ lãnh đạo, huấn luyện viên, cầu thủ và người lao động của câu lạc bộ; đồng thời thể hiện trách nhiệm xã hội và sự đầu tư bền vững của ông Đỗ Quang Hiển cùng Tập đoàn T&T đối với sự phát triển của bóng đá nước nhà.

"Với những thành tích và đóng góp nổi bật đó, sau Huân chương Lao động hạng Ba được trao tặng năm 2018, hôm nay câu lạc bộ tiếp tục vinh dự được đón nhận Huân chương Lao động hạng Nhì. Đây là niềm tự hào của CLB bóng đá Hà Nội và cũng là niềm tự hào của những người làm bóng đá Việt Nam", Thứ trưởng Hoàng Đạo Cương phát biểu và tin tưởng, với truyền thống, bản lĩnh, khát vọng cống hiến và tinh thần đổi mới, CLB bóng đá Hà Nội sẽ tiếp tục giữ vững vị thế là một trong những câu lạc bộ hàng đầu của bóng đá Việt Nam, đóng góp nhiều hơn nữa cho các đội tuyển quốc gia và sự nghiệp phát triển thể thao nước nhà.

THU SÂM

Bước chạy đà hoàn hảo của bóng chuyền nữ Việt Nam

● **BẢO ANH**

Đội tuyển bóng chuyền nữ Việt Nam đang có khởi đầu đầy ấn tượng trong hành trình bảo vệ ngôi vô địch Cup bóng chuyền châu Á - AVC Cup 2026, diễn ra ở Candon (Philippines). Sau 3 lượt trận, thầy trò HLV Nguyễn Tuấn Kiệt toàn thắng, khẳng định vị thế ứng cử viên hàng đầu cho chức vô địch.

Bước khởi đầu suôn sẻ là động lực tinh thần lớn giúp các cô gái Việt Nam hướng đến mục tiêu bảo vệ "ngôi hậu" tại AVC Cup 2026 Ảnh: AVC CUP

Không chỉ hoàn thành mục tiêu về điểm số, đội tuyển nữ Việt Nam còn thành công trong việc thử nghiệm đội hình và đánh giá lực lượng. Ban huấn luyện đã chủ động tạo điều kiện cho hầu hết các VĐV, đặc biệt là các nhân tố trẻ mới được ra sân thi đấu để tích lũy kinh nghiệm và cọ xát.

Mục tiêu lớn nhất mà HLV Nguyễn Tuấn Kiệt hướng đến tại vòng bảng không đơn thuần là chiến thắng mà còn là việc tìm ra đội hình tối ưu. AVC Cup năm nay có lịch thi đấu khá dày, trong khi các đối thủ đều có sự chuẩn bị kỹ lưỡng nên việc xoay tua lực lượng, tạo điều kiện cho tất cả các VĐV được ra sân, qua đó có những thử nghiệm và tránh "lộ bài" là điều cần thiết. Điều đó lý giải vì sao ở 3 trận đấu vừa, nhà cầm quân sinh năm 1976 liên tục thay đổi đội hình xuất phát và thực hiện nhiều điều chỉnh chiến thuật theo thế trận.

Ở các trận đấu đã qua, HLV Nguyễn Tuấn Kiệt đã tạo điều kiện cho tất cả các học trò được ra sân, 3 trận đấu là ba đội hình xuất phát khác nhau cũng như điều chỉnh nhân sự phù hợp theo diễn biến trận đấu. Các chủ công Nguyễn Thị Uyên, Như Quỳnh, Thanh Thúy, Đinh Thị Thúy được sử dụng luân phiên, hai đối chuyền Đoàn Thị Xuân và Kim Thanh thay nhau ra sân. Tương tự, các vị trí phụ công (Như Anh, Lê Thanh Thúy, Bích Thủy, Lý Thị Luyến), chuyền hai (Kim Thoa, Yến Nhi) và libero (Khánh Đang, Lê Thị Yến) cũng được sử dụng linh hoạt. Trong 2 trận thắng trước Lebanon và Hồng Kông (Trung Quốc), HLV Nguyễn Tuấn Kiệt chưa đưa ra sân đội hình tối ưu nhất, điều này giúp các trụ cột dưỡng sức và "giấu bài" cho các trận đấu quan trọng. Trong khi đó, chiến thắng vất vả 3-2 trước Indonesia cũng đã cho thấy ít nhiều vấn đề của đội trong cách nhập cuộc và bắt bước một. Thanh Thúy cùng các đồng đội sẽ phải rút kinh nghiệm và cải thiện để thi đấu tốt trong hành trình còn lại.

Một trong những điểm tích cực nhất của đội tuyển nữ Việt Nam chính là chiều sâu đội hình ngày càng được cải thiện. Những gương mặt trẻ và mới như Yến Nhi, Như Anh khi được trao cơ hội đều cho thấy sự tiến bộ rõ rệt, thi đấu tự tin và sẵn sàng "chia lửa" cùng các trụ cột. Đây là tín hiệu đáng mừng với bóng chuyền nữ Việt Nam trong bối cảnh đội tuyển đang hướng tới quá trình trẻ hóa lực lượng song song với việc duy trì thành tích ở đấu trường quốc tế. AVC Cup không chỉ là giải đấu bảo vệ ngôi vô địch mà còn là cơ hội để đội tuyển nữ Việt Nam rà soát lực lượng trước những giải đấu quan trọng tiếp theo như giải châu Á hay ASIAD 20.

Sau 3 chiến thắng liên tiếp, đội tuyển nữ Việt Nam đang nắm lợi thế lớn trong cuộc đua vào bán kết. Các cô gái Việt Nam sẽ còn 2 trận tại vòng bảng, đặc biệt cuộc đối đầu với Kazakhstan (đội cũng có được 3 trận thắng) vào ngày 12.6 được xem là quyết định cho ngôi đầu bảng. Thầy trò HLV Nguyễn Tuấn Kiệt sẽ hướng đến chiến thắng để giành vị trí nhất bảng, qua đó tránh gặp Hàn Quốc (đội nhiều khả năng nhất bảng A) tại bán kết. Ban huấn luyện đội đã xác định rõ, Hàn Quốc là đối thủ lớn nhất trong hành trình hướng đến chức vô địch thứ tư liên tiếp tại AVC Cup. Do vậy mà các cô gái Việt Nam sẽ không hề muốn sớm đối đầu với đội bóng này tại bán kết.

Dù vẫn còn nhiều thử thách phía trước nhưng màn trình diễn của đội tuyển nữ Việt Nam ở các trận đấu đã qua cho thấy sự ổn định và bản lĩnh của nhà ĐKVĐ. Với những gì đã thể hiện, người hâm mộ hoàn toàn có cơ sở để kỳ vọng về một hành trình thành công tiếp theo của các cô gái Việt Nam tại sân chơi châu lục. ■

Brazil và nghệ thuật chuẩn bị ở World Cup

● KHẢI HƯNG

Trong bóng đá đỉnh cao, sự chuẩn bị không bảo đảm chiến thắng, nhưng thường đóng vai trò quyết định việc một đội tuyển bước vào giải đấu với tâm thế chủ động hay bị cuốn theo hoàn cảnh.

Đội tuyển Brazil vô địch World Cup 1970 không chỉ là tập thể của những cá nhân kiệt xuất mà còn cả quá trình chuẩn bị kỹ lưỡng, khoa học

Năm 1970, Mexico trở thành chủ nhà của kỳ World Cup đầu tiên tổ chức ngoài châu Âu và Nam Mỹ. Nỗi ám ảnh lớn nhất với các đội tuyển khi đó là cái nóng và độ cao ở những địa điểm như Mexico City, Monterrey hay Guadalajara. Chính vì thế, nhiều đội xem việc tập luyện ở những nơi có địa hình cao là phương án gần như bắt buộc. Bulgaria đưa đội tuyển xuống phía nam Sofia để làm quen với điều kiện thi đấu trên cao, nhưng rắc rối nảy sinh khi nhiệt độ ở dãy Pirin lại xấp xỉ mức đóng băng, hoàn toàn khác với nền nhiệt khoảng 20 độ C của Mexico. Để "mô phỏng" cảm giác thi đấu trong nắng nóng, họ lựa chọn một giải pháp cực đoan, đó là hạn chế nước uống để các cầu thủ làm quen với tình trạng mất nước. Kết quả, Bulgaria thua hai trận đầu, bị loại sớm và chỉ có một trận hòa với Morocco khi mọi thứ đã an bài.

Không chỉ Bulgaria, nhiều đội tuyển khác cũng đi tìm lời giải bằng các trại huấn luyện vùng cao. Israel tập ở Ethiopia và Colorado; Uruguay chọn Quito và Bogotá; trong khi chủ nhà Mexico mở một trại tập huấn kéo dài 5 tháng, với 13 trận giao hữu quốc tế trong 4 tháng, rồi còn đá thêm hai trận với Dundee United. Điều này cho thấy từ rất sớm, World Cup đã không còn là cuộc chơi chỉ của chiến thuật trong 90 phút, mà là cuộc cạnh tranh của mô hình chuẩn bị, khả năng dự báo điều kiện thi đấu và năng lực tổ chức hậu trường.

Trong đó, Brazil của kỳ World Cup 1970 lại là hình mẫu về chuẩn bị khoa học và đồng bộ. Cuối năm 1969, HLV João Saldanha cùng hai sĩ quan quân đội Cláudio Coutinho và Lamartine Da Costa bàn thảo về cách chuẩn bị thể lực cho các cầu thủ trước điều kiện khắc nghiệt ở Mexico. Da Costa là chuyên gia khí tượng sinh học, còn Coutinho là chuyên gia thể lực, vốn quen biết Kenneth Cooper - tác giả bài kiểm tra Cooper đo thể lực trong 12 phút. Dù nhiều lời đồn về "giáo án NASA" có phần bị phóng đại, thực tế cho thấy Brazil đã tiếp cận vấn đề bằng tư duy khoa học: Đo lường, kiểm soát và tối ưu hóa thể trạng thay vì chỉ trông chờ vào tài năng thiên bẩm.

Chính điều đó cũng bác bỏ một định kiến lâu đời về bóng đá Brazil - rằng đó chỉ là thứ bóng đá samba thuần cảm hứng, nơi cầu thủ có thể "rời bãi biển là giành chiến thắng". Giai đoạn hoàng kim của Brazil, với ba chức vô địch trong bốn kỳ World Cup từ 1958 đến 1970, luôn gắn với sự chuẩn bị cực kỳ kỹ lưỡng cả về chiến thuật lẫn thể lực. Năm 1958, họ đã mang theo cả bác sĩ, nha sĩ, chuyên gia thể lực và nhà tâm lý học thể thao. Đến năm 1970, sự chuẩn bị ấy còn tiến thêm một bước. Các cầu thủ Brazil trải qua hơn ba tháng chuẩn bị trong các cơ sở quân đội. Đội tuyển đã có mặt tại Mexico City 32 ngày trước trận mở màn, đảm bảo đủ thời gian để thích nghi toàn diện với khí hậu và độ cao.

Sự chuẩn bị ấy tạo ra lợi thế trên sân cỏ. 12 trong số 19 bàn thắng của Brazil tại World Cup 1970 đến ở hiệp hai. Brazil thường tăng tốc khi đối thủ hụt hơi, từ trận mở màn gặp Tiệp Khắc, tới cuộc đối đầu với Anh, bán kết gặp Uruguay và đặc biệt là trận chung kết thắng Italia 4-1. Điều này không chỉ là biểu hiện của chiều sâu đội hình hay chất lượng cá nhân, mà còn là thành quả trực tiếp của quá trình chuẩn bị thể lực và thích nghi môi trường.

Bài học từ Mexico 1970, vì thế, không nằm ở những giai thoại ly kỳ, mà ở một kết luận rất hiện đại: Sự chuẩn bị đúng đắn không thay thế được tài năng, nhưng sẽ giúp tài năng có điều kiện nở rộ. World Cup luôn chứa đựng yếu tố ngẫu nhiên và bóng đá không bao giờ là một phương trình chỉ cần giải bằng hậu cần hay khoa học. Nhưng điểm xuất phát càng tốt, một đội tuyển càng có thêm xác suất chiến thắng. Trong thời đại lịch thi đấu dày đặc khiến không đội nào có thể giam mình suốt vài tháng như Brazil năm 1970, việc sẵn sàng với khí hậu, thể lực, nhịp thi đấu và các tình huống ngoài chuyên môn vẫn là lợi thế cực lớn.

Đó có lẽ cũng là thông điệp đáng suy ngẫm cho mọi đội tuyển hướng đến World Cup 2026: Trên sân cỏ thiên tài tạo ra khoảnh khắc, nhưng trước khi có khoảnh khắc ấy, chiến thắng thường bắt đầu từ công việc thầm lặng, tỉ mỉ và không khoan nhượng trong khâu chuẩn bị. Và lịch sử cũng đã chỉ ra rất rõ không một đội tuyển nào vô địch thế giới nhờ sống bằng đồ ăn chế biến sẵn và niềm tin vào sự may mắn. ■

Nhiều cặp anh em cùng thi đấu ở World Cup 2026

World Cup 2026 không chỉ đặc biệt bởi lần đầu tiên có 48 đội tham dự, mà còn chứng kiến nhiều cặp anh em cùng xuất hiện ở ngày hội bóng đá lớn nhất hành tinh.

Điều thú vị là hơn một nửa trong số đó thậm chí không thi đấu cho cùng một đội tuyển. Nổi bật nhất chắc chắn là anh em nhà Williams. Nico Williams tiếp tục là niềm hy vọng lớn của Tây Ban Nha sau kỳ EURO 2024 thành công, trong khi người anh Inaki Williams lại khoác áo Ghana. Một cặp anh em khác cũng ở thế "đối đầu" là Desire Doue và Guela Doue. Desire góp mặt trong đội hình tuyển Pháp, còn Guela chơi cho Bờ Biển Ngà. Một trường hợp đáng chú ý khác là Brian Brobbey và anh trai Derrick Luckassen. Tiền đạo Brian được gọi lên tuyển Hà Lan sau mùa giải ấn tượng tại Anh, còn trung vệ Luckassen là của Ghana. Cuối cùng là anh em nhà Souttar. Trung vệ Harry Souttar khoác áo tuyển Australia, còn trung vệ John Souttar thi đấu cho Scotland.

Trong khi đó, Theo Hernandez và Lucas Hernandez tiếp tục cùng sát cánh trong màu áo tuyển Pháp. Điều đặc biệt là cả hai đều đá hậu vệ trái và cạnh tranh trực tiếp cho một vị trí trong đội hình của HLV Didier Deschamps. Laros Duarte và Deroy Duarte cùng góp mặt trong lần đầu tiên Cape Verde dự World Cup. Tương tự là anh em Leandro Bacuna và Juninho Bacuna trong màu áo Curacao.

World Cup vốn luôn là sân khấu của những câu chuyện đặc biệt, nhưng việc có nhiều cặp anh em cùng góp mặt, thậm chí đứng ở hai chiến tuyến khác nhau, khiến giải đấu năm nay càng thêm độc đáo và giàu cảm xúc.

K.TUẤN

Cột mốc mới của pickleball Việt Nam

Giải Pickleball Michelob ULTRA - châu Á mở rộng 2026 vừa diễn ra tại TP.HCM đã để lại nhiều dấu ấn đậm nét, không chỉ bởi quy mô tổ chức lớn mà còn bởi sức lan tỏa mạnh mẽ của phong trào pickleball tại Việt Nam. Với tổng giá trị giải thưởng lên tới 3 tỉ đồng, giải đấu năm nay quy tụ hơn 200 VĐV chuyên nghiệp và phong trào đến từ nhiều quốc gia và vùng lãnh thổ. Tay vợt Phúc Huỳnh tạo ấn tượng mạnh mẽ tại giải khi vượt qua Lý Hoàng Nam trong trận chung kết để lên ngôi vô địch.

Không chỉ gây ấn tượng ở chuyên môn, công tác tổ chức của giải cũng nhận được nhiều lời khen. Ban tổ chức áp dụng mô hình sự kiện thể thao hiện đại khi các trận đấu được phát sóng trực tiếp trên nhiều nền tảng số, giúp khán giả cả nước dễ dàng theo dõi. Khu vực thi đấu được đầu tư bài bản, kết hợp nhiều hoạt động bên lề nhằm tạo nên ngày hội pickleball đúng nghĩa.

Bên cạnh yếu tố phong trào, giải đấu còn mở ra cơ hội để pickleball Việt Nam hội nhập quốc tế. Việc các tay vợt trong nước được cọ xát với những tay vợt hàng đầu thế giới giúp nâng cao trình độ chuyên môn, tích lũy kinh nghiệm thi đấu và từng bước xây dựng lực lượng kế cận chất lượng. Đây cũng là tiền đề quan trọng để Việt Nam hướng tới việc tổ chức thêm nhiều giải đấu quốc tế trong tương lai.

Với thông điệp "Step into the flow - hòa cùng nhịp chảy", giải đấu hướng tới mục tiêu thúc đẩy mạnh mẽ phong trào tập luyện pickleball đang bùng nổ tại Việt Nam thông qua các giải đấu tiệm cận tiêu chuẩn quốc tế. Đây chính là nhịp cầu văn hóa - thể thao quan trọng, kết nối trực tiếp cộng đồng pickleball trong nước với các cộng đồng quốc tế, góp phần đưa Việt Nam trở thành điểm đến mới nổi bật trên bản đồ pickleball toàn cầu, đồng thời mở ra cơ hội quảng bá du lịch, hình ảnh con người Việt Nam năng động và mến khách.

VĨNH HY

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 141 Nguyễn Thái Học, phường Ô Chợ Dừa, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 37/GP-BVHTTDL ngày 6.3.2026 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch

● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798

● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam

GIÁ: 5.000đ

Sắc màu văn hóa Việt Nam nổi bật giữa lòng Praha

Đại sứ quán Việt Nam tại Cộng hòa Séc phối hợp với các đối tác tham gia Lễ hội Văn hóa - Ẩm thực các Đại sứ quán lần thứ 9, diễn ra tại Quảng trường Chiến thắng, Praha 6. Sự kiện năm nay quy tụ hơn 60 quốc gia với trên 100 gian hàng, giới thiệu nét đặc sắc về văn hóa, ẩm thực và du lịch, thu hút hàng chục nghìn lượt khách tham quan.

Gian hàng Việt Nam nổi bật với sắc đỏ của cờ Tổ quốc cùng những món ăn truyền thống, các sản phẩm thủ công và nhiều mặt hàng thủy hải sản đặc trưng. Những món ăn truyền thống, sản phẩm thủy hải sản và đồ thủ công Việt Nam đã thu hút sự quan tâm của đông đảo người dân Séc và du khách quốc tế, góp phần quảng bá hình ảnh đất nước, con người và bản sắc văn hóa Việt Nam tới bạn bè quốc tế.

TRÂM ANH

Động đất khiến hàng trăm người thương vong ở Philippines

Một trận động đất mạnh 7,8 độ richter xảy ra ngoài khơi đảo Mindanao, miền Nam Philippines, khiến ít nhất 32 người thiệt mạng, hơn 200 người khác bị thương chủ yếu là trong các tòa nhà đổ nát. Giới chức Philippines cho biết, công tác cứu hộ vẫn đang nỗ lực tìm kiếm, nhiều người có thể vẫn bị mắc kẹt trong siêu thị, nhà kho, trường tiểu học và các tòa nhà nhỏ khác bị sập hoặc bị hư hại nặng và con số thương vong có thể tiếp tục tăng.

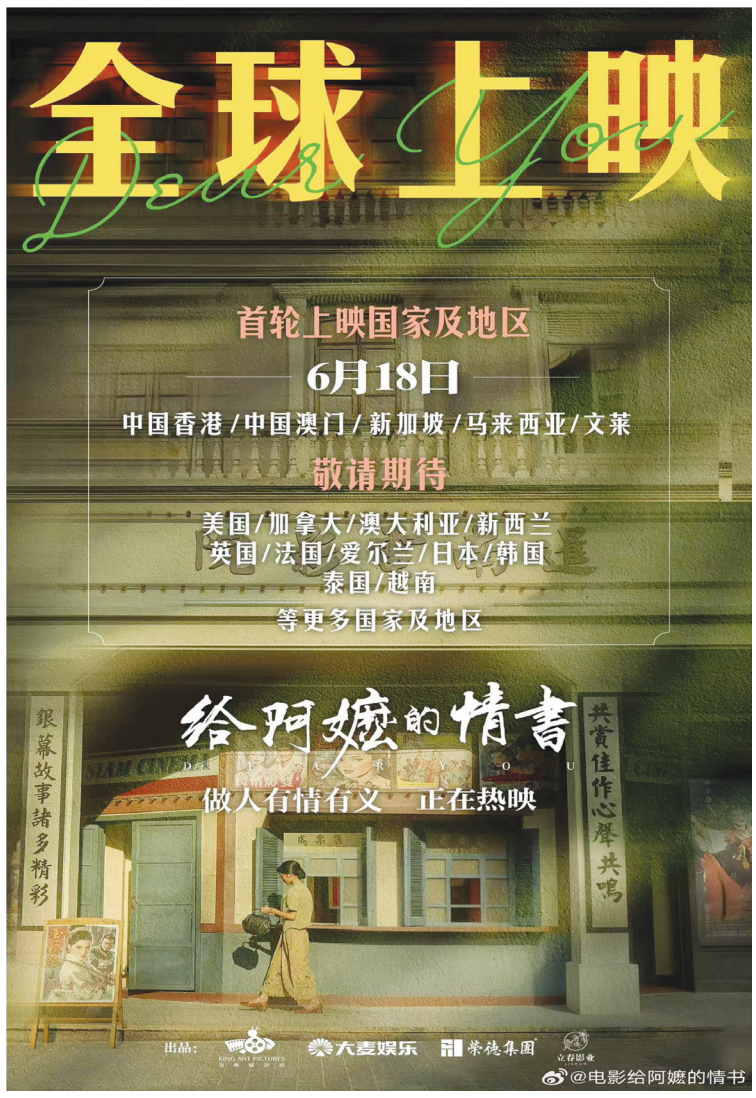
Tổng thống Philippines Ferdinand Marcos đã cho tạm dừng việc học tập tại các khu vực bị ảnh hưởng và kêu gọi người dân ven biển khẩn trương sơ tán lên vùng đất cao để bảo đảm an toàn.

KHẢ HÂN

Điện ảnh Trung Quốc sẵn sàng chinh phục khán giả toàn cầu

● **MINH ANH**

Sau khi tạo nên hiện tượng phòng vé tại Trung Quốc và chạm đến trái tim hàng triệu khán giả bằng câu chuyện đong đầy tình thân, ký ức và những lá thư vượt đại dương, bộ phim điện ảnh *Dear You* (Người yêu dấu) đang chuẩn bị bước vào hành trình mới, chinh phục khán giả toàn cầu.

Bộ phim *Dear You* sẽ bước vào hành trình chinh phục khán giả toàn cầu

Theo thông báo từ nhà sản xuất, kể từ ngày 18.6, bộ phim sẽ chính thức khởi động kế hoạch phát hành quốc tế. Đợt công chiếu đầu tiên sẽ diễn ra đồng thời tại Hồng Kông (Trung Quốc), Ma Cao (Trung Quốc), Singapore, Malaysia và Brunei. Trong các giai đoạn tiếp theo, tác phẩm điện ảnh sẽ tiếp tục đến với khán giả tại Mỹ, Nhật Bản, Hàn Quốc, Thái Lan, Việt Nam cùng nhiều thị trường khác, mở ra cơ hội để một câu chuyện mang đậm bản sắc địa phương của vùng Triều Sơn chạm tới những cảm xúc mang tính phổ quát của con người ở khắp nơi trên thế giới.

Bộ phim *Dear You* là một trong những hiện tượng điện ảnh đáng chú ý nhất của Trung Quốc trong năm 2026. Bộ phim được thực hiện bằng phương ngữ Triều Sơn, lấy cảm hứng từ di sản văn hóa "qiaopi", hệ thống thư từ và kiều hối của cộng đồng Hoa kiều, đã được UNESCO ghi nhận là Di sản tư liệu thế giới.

Tác phẩm kể câu chuyện cảm động về bà Ye Shurou, một phụ nữ lớn tuổi sống tại vùng Triều Sơn. Những năm tháng cuối đời bình yên của bà bất ngờ bị đảo lộn, khi người cháu trai đang gánh trên vai khoản nợ lớn quyết định sang Thái Lan tìm kiếm người ông giàu có đã mất tích từ lâu của gia đình.

Từ chuyến đi tưởng như chỉ để tìm kiếm một người thân thất lạc, hành trình dần mở ra những lớp ký ức bị thời gian phủ bụi. Một bí mật được chôn giấu hơn nửa thế kỷ từ từ hé lộ, người mà bà Ye Shurou vẫn đều đặn gửi gắm niềm tin và tình cảm qua những lá thư suốt bao năm qua thực chất không phải là người mà bà luôn tin tưởng.

Không phải là một bom tấn được đầu tư hàng trăm triệu USD, cũng không sở hữu dàn diễn viên, ngôi sao đình đám, ngược lại bộ phim *Dear You* lại được thực hiện với kinh phí khiêm tốn, chủ yếu với sự tham gia của các diễn viên địa phương không chuyên, sử dụng tiếng Triều Sơn bản địa. Bộ phim tập trung khai thác những ký ức tập thể của cộng đồng người Triều Sơn di cư ra nước ngoài, cùng truyền thống trao đổi thư tín gắn liền với những gia đình có người thân xa xứ.

Chính sự chân thực trong cách kể chuyện cùng những giá trị nhân văn sâu sắc đã giúp bộ phim chinh phục khán giả. Kể từ khi ra mắt tại Trung Quốc đại lục vào ngày 30.4, *Dear You* đã tạo nên một trong những màn bứt phá ngoạn mục nhất của điện ảnh Trung Quốc trong thời gian gần đây nhờ hiệu ứng truyền miệng tích cực.

Trên nền tảng đánh giá phim Douban, tác phẩm hiện đạt số điểm ấn tượng 9,2/10, mức đánh giá hiếm có đối với một bộ phim thương mại. Trong khi đó, theo dữ liệu từ nền tảng bán vé Maoyan, doanh thu phòng vé tích lũy của *Dear You* đã vượt mốc 1,5 tỉ nhân dân tệ (khoảng 221,7 triệu USD) tính đến thời điểm hiện tại, qua đó vươn lên vị trí thứ hai trong bảng xếp hạng doanh thu phòng vé Trung Quốc năm 2026.

Các chuyên gia điện ảnh nhận định, thành công của *Dear You* phản ánh xu hướng ngày càng rõ nét của khán giả hiện đại, tìm kiếm những câu chuyện chân thực, giàu bản sắc văn hóa nhưng vẫn chạm tới những giá trị, giàu cảm xúc của con người. Trong bối cảnh điện ảnh toàn cầu ngày càng cạnh tranh, những tác phẩm xuất phát từ ký ức cộng đồng, từ những câu chuyện địa phương nhưng mang cảm xúc chung của nhân loại đang chứng minh sức sống mạnh mẽ.

Việc bộ phim mở rộng phát hành ra thị trường quốc tế, được kỳ vọng sẽ góp phần đưa văn hóa Triều Sơn cũng như những giá trị lịch sử của cộng đồng Hoa kiều đến gần hơn với khán giả toàn cầu.■

GÓC **BÌNH LUẬN**

Không thể xem nhẹ

● **LƯƠNG SAN**

Những con số mới nhất từ Trung tâm Kiểm soát và Phòng ngừa Dịch bệnh Mỹ đang phát đi một tín hiệu mà thế giới không thể xem nhẹ. Theo mô hình dự báo vừa công bố, nếu các biện pháp y tế công cộng khẩn cấp không được triển khai quyết liệt và đồng bộ, dịch Ebola tại châu Phi có thể vượt mốc 20.000 ca mắc và 4.000 ca tử vong chỉ trong vòng ba tháng tới.

Đây không đơn thuần là một dự báo thống kê. Đó là lời cảnh báo về nguy cơ tái diễn một trong những thảm họa y tế nghiêm trọng nhất thế giới từng chứng kiến. Ký ức về đại dịch Ebola tại Tây Phi giai đoạn 2014-2016 vẫn còn là lỗi ám ảnh với hơn 28.000 ca mắc và trên 11.000 người thiệt mạng. Những diễn biến hiện nay cho thấy lịch sử có thể lặp lại, nếu cộng đồng quốc tế không hành động đủ nhanh và đủ quyết liệt.

Điều đáng lo ngại không chỉ là số ca mắc, mà là việc Ebola đang vượt ra ngoài tâm dịch ban đầu. Khi công tác phát hiện và cách ly chưa theo kịp tốc độ lây lan, mọi sự chậm trễ đều có thể tạo cơ hội cho dịch bệnh lan rộng hơn. Đây là nguy cơ không thể xem nhẹ.

Lịch sử đã nhiều lần chứng minh cái giá của sự chậm trễ luôn được tính bằng sinh mạng con người. Khi số ca nhiễm tăng theo cấp số nhân, những hệ thống y tế vốn đã mong manh sẽ nhanh chóng rơi vào tình trạng quá tải. Hậu quả không chỉ dừng lại ở các bệnh nhân Ebola mà còn lan sang hàng nghìn người mắc các bệnh khác, những người có thể bị tước mất cơ hội tiếp cận các dịch vụ chăm sóc y tế thiết yếu.

Đợt bùng phát lần này cũng là lời nhắc nhở rằng một hệ thống y tế thiếu chuẩn bị sẽ luôn ở thế bị động trước các mối đe dọa mới. Đầu tư cho giám sát dịch tễ, năng lực xét nghiệm, nhân lực y tế và cơ sở điều trị cần được xem là chiến lược dài hạn, thay vì những giải pháp mang tính đối phó mỗi khi dịch bệnh bùng phát.

Hơn lúc nào hết, Ebola cho thấy không quốc gia nào có thể đứng ngoài cuộc chiến chống dịch bệnh. Virus không dừng lại ở biên giới, và mọi lỗ hổng trong hệ thống y tế của một quốc gia đều có thể trở thành rủi ro đối với toàn cầu. Vì vậy, sự hỗ trợ về tài chính, công nghệ, vắc xin và nhân lực từ cộng đồng quốc tế không chỉ là trách nhiệm mà còn là cách tự bảo vệ chính mình.

Rõ ràng, Ebola có thể đang bùng phát tại châu Phi, nhưng cảnh báo mà nó gửi đi dành cho toàn thế giới. Trong một thế giới kết nối chặt chẽ, không quốc gia nào thực sự an toàn khi một ổ dịch nguy hiểm vẫn còn ngoài tầm kiểm soát. Điều đáng lo không chỉ là sức tàn phá của virus, mà còn là sự chủ quan trước những tín hiệu cảnh báo đã quá rõ ràng. ■